

ר' דוד לירא והצמודקותו ב"באה עשק

מאת

ד"ר אהרן פריימאן (פרינקפורט דמיין).

ויקרא שמייהבא עשק בי התעשקו עמו
(בראשית כ"ו, כ').

פתח דבר.

עלים בודדים (פלוגבלאמער) בספרותנו העברית, גורלם כגורל הקיקיון ריונה, אשר בן לילה היה ובן לילה אבד, כי העלים ההם רק לשעה. נכראו במכסה אכסמפלים, וירי הכל היו ממשמשין בהם, עד אשר גם יד העת הויה בם, ויאבדו מחוך הקהל. ככה נעשה עם הכתבים בדבר נחמיה חיון, בן שלמה יד העת בהספרים הנדפסים בסחלוקת ר"י אייבשיץ ואיש ריבו ר"י עמדין, כה נעשה עם החוברות הנדפסות נגד ר"ש מחבר הספר "בשמים ראש", וכמו כן היה הספר "באר עשק", אשר אותו הנני נוהן הפעם בזה לפני קהל הקוראים, למתלעות העת, וכמעט נשבת זכרו⁽¹⁾. הספר הזה הביא ר' דוד לירא תחת מכש הדפוס נגד משנאיו ומשנאיו בקהל האשכנזים באמשטרדם, אשר עמרוהו בראשונה בכהר הרבנות בקהלתם, ואהרי כן פגעו בכבודו ויתנוהו לשמצה בקהלות ישראל.

ר' דוד מקנה "לירא" (Lida) על שם העיר הזאת, בפלך ווילנא ברוסיה, אשר כהן בתוכה פאר כתור רב; משם נתקבל לאבד"ק שוואל ואספראג מרם נקרא לרב עדת מנצא (Mainz). הוא נולד בעיר זוואלין בוואליניען (ראה הקדמותיו לספריו "עיר דוד", "עיר מקלט", ו"סגול דוד"), לאביו ר' אריה ליב, בן התורני הר' דוד — שמוכאז ר"ת בשמו בם "חלוקי אבנים" דף י"ג ע"א, — ולאמו אחותו של ר' משה רבקה'ש מחבר ספר "באר הנולה" (עי' פ"ן, קריה נאמנה, ע' 93, ובאוצר הספרות הרביעי ע' 495). ואת דודו זה הגהו מוכיר פעמים אחדות בספריו, (ראה בהוספותיו לספר "תפוחי זהב", וויניציא הס"ד, ביום העשרים, וכהכרמל שנה א')

⁽¹⁾ האכסמפלים הנודעים בעת הם: 1) באוצר ספרי ר"ד אומנהיים באונספורד (עי' רמשי"ש ברשימתו הגדולה עמוד 876); 2) באספת בריטיש מועדום בלונדון (רשימת צעדנר עמוד 197); 3) בבית המדרש "עץ חיים" באמשטרדם; 4) בהביכליותקא של העיר פרינקפורט דמיין; 5) בבית המדרש לרבנים (האבשולע) בברלין (עי' פריידענטהאל, א"ז: דער הויכעט מענדעלסמאחנ'ס, ע' 280); 6) בגנוי יוסף בירושלם.

ע' 378 במאמר ר' סתחיהו שטראשון). כן מזכיר את דודו ר' ישכר בער בהר' פתחיה משה מחבר ספר "יש שכר" (עיר מקלט דף ל"ו), ובין קרוביו הוא מונה את הרבנים: ר' ישעיה הורוויץ בעל של"ה (דברי דוד, אופיבאך, דף ב' ע"ב, עיר מקלט דף ו' ע"ב, ועוד), ר' וואלף הרב בלאקאמש (עיר דוד: דף י"ד ע"א), הר' יוסף דרשן בפונגא (שם דף נ"ו ע"א), הר' נפתלי הירץ הרב בלבוב (יד כל בו, דף כ"ו ע"ב), הר' יעקב כהן בפפר"ם (שם דף ל' ע"ב), הר' מענדל סרגליות (עיר מקלט, ל"א ע"ב), ובן אחיו הר' יוסף מוואלין — הנקרא על שם אבי משפחתם הר' יוסף מאובן — (ע"י חלקי אבנים, י"ט ע"ב, עיר דוד, י"ג ע"ב), ואת אחיו הגדול הר' נפתלי הירץ — הנקרא על שם אבי אמו — (חלקי אבנים, י" ע"א; יד כל בו, מ' ע"ב).
 ר' דוד ארש לו את מרים בת ר' וואלף ר' יוופס מלבוב, — אשר עלתה אל גל בלאקמש במוצאי שבת פ' כי הבא תע"א (ראה אוצר הספרות הרביעי עמוד 498), — והיא ילדה לו את אלה: א) ר' נהן ואבי הר' משה הרב בקאויטיר (עיר דוד דף י"ט ע"א); ב) הר' פתחיה הגולד בלבוב שהיה רב ביאססי, סלאניטש ולקאמש (במבואר בשער ובהקדמת ספר עיר דוד), וימת בעיר פֶּרנקפורט דמיין במו"ב אייר תקי"א (ע"י אבני זכרון נו' 2712, ותולדותיו כבר כתב הרב ר"ד מ. הורוויץ בספרו על רבני פ"פ ע' ע"ה, ור"ט באכער באנשי שם ע' 186); ג) בתו אשת ר' יוחס בר' מנהם אשר הבין לרפוס הס' "שוטר שבת"; ד) בתו אשת ר' אברהם בר' אהרן המוציא לאור על הוצאותיו הספר "שוטר שבת" בהוצאה הראשונה באמשטרדם, מקום מגורו, — אשר שם מתו ב' ילדיו, הא' ביום ד' ג' אייר ת"ן, והב' ביום ב' י"ג מבת ה"פ, ונקברו בקברות האשכנזים במירדברג 1).

מצאצאי ר' פתחיה הג"ל ראוי להזכיר: א) ר' דוד אשר לקח לו לאשה את בתו של ר' ישראל בר' ליפמן הרב ביאסלא ("עיר דוד" כ"א ע"א), ואשר תמך בידי אביו כי יכל להפיק זממו, ולהוציא לאור הספר "עיר דוד", וס' "יד כל בו"; ב) בתו אשת ר' יצחק אייזק בר' ישכר בער מלובלין ("עיר דוד", מ"ב ע"ב, ועוד); ג) בתו אשת ר' משה ניימארק, בן ר' משלם זלמן מירלש דרב דק"ק אה"ו, המוציא לאור הספר "יד כל בו", וכמו כן כתב גם הוא ההערות הנדפסות בתוך ספר "מגדל דוד" אשר שם, מ"נ' חוהמ"ס.

ר' דוד לידא מזכיר את ר' העשיל מלובלין שהיה אחרי כן האבר"ק לסורו ורבו, אשר מנעינו שאב תורה (בהקדמתו ל"שוטר שבת" ועוד), ובימי עלומיו כהן פאר בקהלות אחרות בפולניא ובשנת תל"א בלירא. בשנת תל"ז (1677) בא ר' דוד עירה מנצא, למלא מקום הרב המת אז — ח' אלול תל"ז, — ה"ה הר' שמואל דוד כמ' חנוך מלובלין המחבר ספר "דברי שמואל" עה"ת, וגם שתי הגלילות מעיר הזאת עמדו הית ממשלתו. משם נתעלה בשנת תמ"א מקהלת האשכנזים באמשטרדם לרב 2). אולם ער מדרה התעורר פירוד הרעות בינו ובין רבים ממנהיגי ערנו, אשר

1) תורת לידידי הח' Sigmund Seeligmann באמשטרדם שהוריעני בסובו הרבר הזה על פי כתבי הער"ב באס"ד ועור פרטים אחרים הנוגעים לחיי ר"ד לירא, אשר הבאתי הלאה.
 2) בראש הסכמתו ע"ס "עולת חמוד" ו"עולת שבת" (אמשטרדם תמ"א) כבר מזכיר שנתקבל לרב קהלת האשכנזים באס"ד, וההסכמה הזאת כחובה במנצא י"ט מרחשון תמ"א, והשלמת הדפסת ה' ה"ה היה בירח תמוז ט"ה ה'ת"א, ולפי זה נהגה שם לרב בכשך הזמן הזה. צורר היהודים

בראשם עמד ר' ניסן בר' יהודה גיסו של הרב בעל "נחלת בנימין", כנוסח קו חסד על רבם כי נבשל בארס שבחי צבי, ואף גם זאת אמרו לו כי ההלבש במליות שאינה שלו, בהוציאו לאור ספר "מגדל דוד", הוא באור על דוד, אשר ידי ר' חיים הכהן יסדו ויכוננו, על שמו 1). אי לזאת הכריוו עליו בפומבי בבית הכנסת דברים מרים כלענה, הלשינו עליו אצל השררה באמ"ד, ויפרשו עליו חרם עד כי נאלץ היה לעזוב את אמשטרדם. ואמנם ר' דוד גם הוא לא שם ידו בצלחתו, ויבקש מרבני ועד ד' הארצות במדינות פולין כי יעמדו ליטין צדקו, והם עיינו היטב בדבר הזה, הצדיקו את ר' דוד כריבו וירשיעו את המנהיגים באמשטרדם, כאמרם כי שמו עליו עלילות דברים אשר לא כן בדיו, בכל האופנים המובאים בפנים, וגם רב הספרדיים עוד לו בדבר הזה (וראה גם בשריה "אהל יעקב" מר"י ששפרוטש סימן ע"ו), עד כי סוף סוף הוכרחו להשיבו על כנו הראשון, כאשר יאמר גם בעל "שארית ישראל" (פ' ליד): "... צוויי יאר דרנאך איז ער ווידר אהער גקומן אונז האָט איין פשרה גמאכט מיט דו קהל אבר ער איז דאך ווידר אוועק גצאגן נאך פולין דו ויין נבארט פלאץ וואר".

ר"ד הלך, אחרי שנת תמ"ד, הלך וגסוע בקהלות שונות בחפצו לראות ספרו הגדול "עיר דוד", אשר כבר הדפס ממנו חלק גדול, נדפס כלו, גם ההעצב טאר על הונו הרב, שירד למסיון ברשעה מנגדיו באמשטרדם (בהקדמתו ל"עיר מקלט"), ויבא לעיר ברעסלא, ויכרות ברית עם הרב ר' בענדיט וויזל, ובעיר הזאת הסכים ביום א' המזו הנ"ב על הדפסת ספר "דרך שיח" (פפריט תנ"ג), וביום י"ב המזו בשנה הזאת על הדפסת ש"ע או"ח עם הבאור מנן אברהם (דיהרנפורט הנ"ב), וגם בהסכמתו זאת יוכיר את ספרו "עיר דוד", וכי כל ישעו וחפצו לראותו נדפס כלו, אכן לא זכה לראות פרי תנובת עמו כלו בדפוס, כי גוע ויאסף אל עמו בעיר לכוך ביום ה' כ"ז מרחשון ה'ת"ז (22 Novemb. 1696), ויקבר אצל מקום קבורת הרב מ' דוד הלוי בעל "טורי זהב" (אוצר הספרות הרביעי ע' 497), וספרו הנזכר יצא לאור מתחת מכש הרפוס בשנת תע"ט בעיר אמשטרדם.

הספר הראשון שהדפס ר"ד על שמו, הוא הספר "דברי דוד", הנדפס בלובלין בשנת תל"א, ובבר הוכיחו הרמשי"ש ברשימתו הגדולה נ' 4826, וצערנר ברשימתו מאספת הברוטיש מוועאום ע' 64, והח' ברילל ביאהרביכער ח"ב ע' 171, כי הכן הספר הזה לקוח מפרי אחרים, ושלא בצדק קרא ר"ד את שמו עליו, כי הוא לא הרהו. וספרו השני "שוטר שבת", לפי דבריו בהקדמה, חברו בשנת ה'ס במגנצא להועלת בניו ותלמידיו, ויצא לאור באמ"ד בשנת המ"ו על ידי חתנו הר' אברהם הנזכר.

גם הקדמתו לס' "סוד ה'" ו"שרביט הזהב", העלה עלי ספר במגנצא בשנת ה'ס, ויצא לאור הרפוס בשנה הזאת באמ"ד. כן חבר שם הקדמתו לס' "מגדל דוד", והחל גם בחבור ספרו "עיר מקלט" על ההרייג מצות אשר השלים באמ"ד, והדפיסו בדיהרנפורט

איווענמענגער במפרו Entdeektes Judenthum ת"א ע' 843 יספר כי בשנת תמ"א לקח דברים את ר"ד לידא באמשטרדם (ע"י וואלף, קליינע היסטארישע שריפטען ע' 160).

1) ע"י שה"ג בה"א, תולדות אנשי השם מאת לאנדסהוט ע' 2, במאמר הר' מתתיהו שמראשון בהכרמל שנה א' ע' 277, קיצור ציצת נובל צבי דף 69 ע"א, כנסת יצראל סאה 61 ע' 240 ואור החיים מר"ת מיכל אות ד'.

בשנת ת"ן. ספרו "חלקי אבנים" הכולל באורים על רשי עה"ת הרה והנה באמ"ד והדפיסו על הוצאות השתדל הר' טארל מאנשכך בפירורא בשנת הנ"ג (אוה"ס הרביעי ע' 498); בשנת ת"ן כבר החל בהדפסת ספרו "עיר דוד", אשר לא עלהח בידו להביא מחשבתו לפעלת ידים, ולהדפיסו כלו, כאשר הזכרנו, ויצוה לביתו להשתדל בכל מאמצי כחם להדפיס הספר הזה, ובנו הר' פתחיה הדפיסו באמ"ד בשנת תע"ט, ויוסף גם הוא הערות שונות בפנים הספר, וישימן זר והב לס' אביו.

הספר "יד כל בו" כר"ד הדפיס בנו הנזכר בפפר"ט בשנת הפ"ז. הספר הזה יכול אספת ספרים שונים אשר חבר אביו הר"ד, והוא, הר' פתחיה, וגיסו הר' משה בר' ולמן מירלש, אספום לאספה אחת. והפירוש "עשרה הלולים" על ההלות דוד בן ישי לקוח מן הפירוש תהלים שחבר הנוצרי היינריך יאקאב פאן באסהווען, הנדפס בהענא בשנת תע"ב, ולנכון ירי הסוליים במעל הזה (ע' ברילל, יאהרביכר, 11 ע' 172). בהוצאת הספר "יד כל בו" היו להסוליים מכשולים שונים, וע"י מסורות" צוה הרשות לאיזה מחכמי הנוצרים לעיין היטב בספר הזה, ולהודיעה אם אין בתכנו דברים נגד אמונות הנוצרים, והח' המלומד היינריך גלונמץ, פרופיסור לחכמת הפילוסופיה בביהמ"ד בפאדרבורן כתב כהב ביום י"ז יאנואר משנת תפ"ח, ואתו הסכימו עוד עשרים ושלושה חכמים שונים מחכמי הנוצרים, כי אין כס' הזה דברים המשפילים אמונות הנוצרים (דאה הורוויץ, רבני פ"פ ח"ב, ע' ע"ה, ובסאנאצין שנה י' ע' 20), ולכן יצא הספר זכאי במשפט.

יד כהב גם "הגהות" לס' תפוחי זהב כר' יחיאל מילי, פיורדא הנ"ג, ואיזה מפיטיו הדפים הר' יוסף ספרעססלא בסדור ההפלה "כתר יוסף" (ברלין תנ"ט, וראה מה שהביא גם הח' לאנדסהוט בעמודי העבודה ע' 69). והר' יעקב עמרין כבר צוח בכרוכיה על "שיר הלולים" הנדפס בסו"ס "מגדל דוד" כי לא ר"ד חברו (ראה "תורת הקנאות" דף ע"א ע"ב); השוכה אחת נדפסה ממנו בענין קבלה בשוית סהרים ויסקינד סימן ד'. עוד חבר ספרים אחרים כמו ס' "דוכב שפתים" על משניות (הזכירו ב"חלקי אבנים" דף י"א ע"א) ופירוש ההפלות (שהזכיר בהקדמת ספרו עיר מקלם), אבל נשארו בב"י ולא ראו אור הדפוס.

אלה יטי היי ר"ד וקלסתר פניו ברמותו וצביונו, ובדרבו הזר והמזר. והכן המחלקת המצא, קורא נכבד, בס' "באר עשק" הזה בלי כחל ופרכוס, רק דברים כהויתן, כפי שיצאו מעט הרבנים וראשי העיר ד' ארצות במדינת פולין, וכמו שהדפיסם אז ר"ד לידא, כפי הנראה בעיר לובלין או בפפראא — לרעת ר"ח מיכל באוה"ח.

אודה להרב החכם מ' חיים דובעריש פריעדבערג, אשר העירני על דברים רבים, אשר הכאתי בתוך הערותי.

פריקדורט דמיין ג' אלול תרס"ב לפ"ק.

באר עשק

על שם הכתוב ויקרא שם הכאר עשק כי התעשקו עכו.

גוירחינו גוירת נחש על כל המדפיסים שישמעו להרב המאור
הגדול נ"י פ"ה כמוהר"ר דוד יצ"ו, אב"ד ורי"ם דאמשטרדם להרפ"ס
לו כל הכתבים והפסקים שבידו אשר חתומים עליהם המאורות הגדולים
הגאונים והרבנים מו"צ דכל מדינות פולין ודמדינת ליטא וכתבים של
קציני מנהיגי ארצות וראשי קהלות והגלילות יצ"ו: וישלחם הרב הגדול
הנ"ל בכל חפוצות ישראל להודיע ולהשמיע לרבים צדקת הרב הגדול
הנ"ל ולהרשיע את הרשעים מקצה המחנה דאמשטרדם המבוארים
לקמן אשר עמדו נגדו במצחם הנחושה שלא ברה של תורה וחלול
השם ודבר א' לא יפול ארצה. כ"ד המאורות הגדולים ב"ד ארצות פולין
החתומים לש"ש לכבוד התורה וכבוד אכסניה חתימת ידיהם טובאים
לקמן בצירוף חתימות רוזני ראשי הקהלות.

היום יום ב' ד' אלול, מד"ת הד"ן לפ"ק.

דבקה לעפר נפשי חייני בדברך
ואענה חורפי דבר כי במחתי בדברך
דלפה נפשי מתאנה קיימני בדברך.

הקדמה

איהא בנדרים פ"ה, רבא רמא כתיב ועכרך ירא את ה' מנעוריו, וכתיב יהלך זר ולא פיך, לא קשיה הא באתרא ידיעי ליה, הא באתרא דלא ידיעי ליה, דאמר רבא שרי ליה לאינש לאודעה נפשא באתרא דלא ידיעין ליה וכן הוא במדרש משלי, אל הען כסיל באולתו וכתיב אחריו ענה כסיל באולתו, אמר רב הונא אל הען כסיל באולתו במקום שמכירין אותך כי פן השוה לו גם אהה שלא יאמרו בואו וראו חכם נושא ונוהן עם כסיל, אמר ר' יהושע בן לוי ענה כסיל באולתו, במקום שאין מכירין אותך שלא יאמרו הרואים אילו לא היה חשוד בדברים מה שמדברים עליו לא היה שותק עכ"ל. כלל העולה שמצוה אדם במקום שאין מכירין אותו כמו מדינות אחרות לענות לכסיל באולתו אנשי בליעל הטבוארים כפנים. בפרט אחר שהגדילו עצמן והרבו מחלוק' בישראל ועליהם וכיוצא בהן כתב המור אלו מחריבים העולם ומחללים שיש ומכפין נדה על תורה. ע"כ הסכמתי לדעת המאורות הגדולים גאוני ארצות אשר יעצוני להרפים הכהבים ופסקים הללו כדי לפרכם הרשעים האלה הפסולים בישראל המפורסמים וכדמוכה מהא ראיאה בקידושין פ"ד. הניא כל הפוסל פסול ואינו מדבר בשכחו של עולם והוא בגלל שמלבין פני חבירו ברבים והוא כשופך דמים, ויורד לניהגם ואינו עולה. וכן הוהיר טאר ב"ראשית חכמה בשער הקדושה חלק א' באורך ע"ש. ושם כתב גם כן שדיבורו של אדם, מעיר על עצמו ועל הדברים שנכלמים בו, כי זהו כלל גדול ישאדם כשר מדבר תמיד בשבחי בני אדם ואינו טספר בגנותן, אבל שפסול כל תאותו, הוא לדבר במוטי בני אדם כי בעבור שהוא פסול, מתאווה תמיד לפסול את אחרים והוא נוכח להא דאחרון כל הפוסל פסול, ר"ל כל הפוסל מי גרם לזה שפוסל אחרים מפרש והלך המעם הוא שהוא פסול, כי בהיותו פסול או כל תאותו לפסול את אחרים כי אין ביכלתו לדבר בשבחו של עולם. וכוזהר כתב פרשת משפטים קכ"ד ע"א מעם לעונש גדול שזה שמלבין פני חבירו ברבים והמכנה שם רע לחבירו הוא יורד לניהגם ואינו עולה, ושל תאנא ישראל אקרון קודשין בגין דאינון קודש אסור ליה לאינש למקריה ליה לחבריה בשמא דגנאי ולא לכנאם שמה לחבריה ועונשי סני וכ"ש במילין אחרנין... ר' חייא אמר ר' חזקיה דאסור למקרי לחבירו רשע בר אינון חציפין דאורייתא דשרי ליה לבר נש למקרי להו רשע. לכן הרימותי ידי לפרסם הרשעים אנשי בליעל היו הברים בשנים המפורסמים במקומם באמשטרדם וכל המדינות שהן חציפין דאורייתא על פי גזרות המאורות הגדולים הגאונים הרבנים הנ"ל, גם לנקות את עצמו להיות נקי מה' ובישראל כמבואר בזהר, וכדאיאה במדרש בגלגל גם כן שהקביה אמר לטשה לבדוק את בלם ולא ישאר לעז על בניי כדאמרינון המעם הוא להיותם קדושים ורבוקים באורייתא, ואינון רשעים חציפין דאורייתא כל

רצונם וחפצם לכוות הקדושה הכל מיני כויות, אבל הרשעים אינם יודעים כי בנפשם הוא והאלהים במדת דינו חשבה לטובה לנקותו בהאי עלמא כדאיתא במדרש שוחר טוב שבעל הבית נוטל את כוחו למריהו ואינו זו משם עד שימדקנו ומנקה הצדיקים ביסורים על ידי הרשעים.

ועל המאורע הזה נשאתי את המדרש שוחר טוב הנ"ל גם דרשתו ברבים בקהלה מפוארה בישראל המפורסמה ק"ק לובלין באספה גדולה מרגן ורבנן גדולי ישראל, גם הבאתי בספרי הגדול אשר פי ה' יקבנו עיר דוד בבית הג' הנקרא בית דוד שמוכא ברפום ושם בארתיו בביאור רחב יוצא ונכנס מענין לענין גמרות ומדרשים תמוהים והרוצה לרוות צמאון נפשו, ולמלאות חסרונו אשר יחסר לו כאן במדרש הנ"ל, ישים עיני עיונו עליו במקומו בעיר דוד וינעם לו, כי אפס קצתו שמתיו פה לצורך הענין שזכרנו והמשכיל... יסתיר בשכיל חסרון ביאורו פה, רק יעיין במקומו. דברי המר והנאנח הצעיר דוד בלא"א מוהר"ר אריה ליב ולה"ה החונה באמשטרדם.

באר עשק

והא לך המדרש שוחר טוב כהויותו וכצורתו אשר הביאו הילקוט בספר שמואל רמז קנ"א וז"ל.

ודוד עולה במעלה הויתים עולה ובוכה, וכתוב מומור לדוד בברחו וגו', אם בוכה למה מומר ואם מומר למה בוכה, א"ר אבא בר כהנא למה הוא דומה למלך שכעס על בנו וטדדו ושלח המלך פדגוג שלו אחריו הלך ומצא אותו בוכה ומומר, א"ל פדגוגו אם אתה מומר למה אתה בוכה ואם אתה בוכה למה אתה מומר, א"ל בוכה אני שהקנאתי את אבא ומומר אני שאין דיני להריגה אלא למרידה ולא די שלא הרגני אלא שמרדני אצל דוכסין ואיפרכין, כך אמר דוד יעקב ברח, ויברח יעקב שדה ארם, משה ברח, ויברח משה, אליהו ברח, ויקם וילך אל נפשו, ואני בורח כמותם, התחיל אומר, זכרתי משפטיך מעולם ה' ואתנחם, זכרתי מדת הדין שבה נהגת את הראשונים ונתחמתי, ואימתי אמרו דוד הפסוק הוה בשעה שאמב ויאמר דוד לכל עבדיו וגו' קומו ונברחה; רב ר' יודן, רב אמר שלא ידון אהנו כעיר הנרחת, ר' יודן אמר נמל בעל הבית את הכוס להדיחו ואינו זו משם עד שימדקנו, כך כיון שראה דוד שמרק הקב"ה עונותיו התחיל מומר, עכ"ל המדרש הנ"ל. הנה המדרש הזה כולו מקשה, הראשון, היוצא לרקדק בדברי המדרש למה היה דוד בוכה ומומר בבריתו הלא הראשונים דנקים שגם המה ברחו ולא מצינו בהם שכנו ומומר, ומרוע נשתנה הדבר אצלו, אחר שהוא בורח כמותם כאמור, הלא מעם א' הוא לבריתם, ואדרבה הסברא היא נוטה בהיפך, מאחר שהוא נסרד ממלכותו, כראי היה לו לכבות יותר מהן ולא לומר; ב', קשה הא דאמר התחיל אומר זכרתי משפטיך מעולם ה' ואתנחם וקשה להבין פירושו, אף שבילקוט דפוס קראקא הגיה המגיה וז"ל זכרתי מדת הדין נהג את הראשונים ואתנחם מים צריך פי' מספיק לזה מה

רצה בזה לתקן את שראה בריחת דראשונים אשר תלה את עצמו בבריחת הראשונים; הג', במה שאמר ואימתי אמר הפסוק הזה והשיב שאמרו בשעה שאמר לעבדיו ולעמו קומו ונברחה, מאי קושי ואימתי ישים באיזה זמן שיהיה מאי נפקא ליה באיזה זמן שהיה, ואם נאמר שיש לנו טעם לדבר התלוי בזמן, צריכין אנו לדעת טעם הדבר למה הוא דווקא באותו זמן שאמר דוד לעבדיו ואל עמו קומו ונברחה ולא בזמן אחר; הד', קשה במאי פליגי אבות העולם, רב ור' יודן, מהיכן הוציא רב סברתו שכוונת דוד היה שלא יעשו עיר הנדחת מאן דבר שמה, וכן רב יודן מאין הוציא סברתו שבעל הבית נמל את כומו להדיתו בו הדחות הכוס מאן דבר שמה, ושאר דקדוקים הראוים אשר יהבארו מעצמן הוך הענין אשר יובא בעיה. וכדי לבוא לביאור נקדים איזה הקדמות ונחברים אחת אל אחת ויבא הכל על נכון, והוא כי דוד היה בוכה ומזמר להיותו מסופק אם בריחתו היא להריגה והיה בוכה על חטאו שגרם מיתה בעצמו ואם בריחתו היא כדי להדית את הכוס ואין דינו להריגה כי אדרבה בבריחה זו יתמקדו כל עונותיו ולפיכך היה מזמר, ולפי המדרש התחיל אומר זכרתי משפטיך ה' ואתנחם. ורמז גם כן במלת אתנחם לשני דברים הגמל, כי יש לומר דהאי ואתנחם הוא כמו נחמתי כי עשיתי ר"ל שכבר שחת הקב"ה כוס של תנחומין עליו כמוכר במדדש, נמצא רמז בזה על מיתה וקיום החטא ושפיר שייך ביה למימר שהיה בוכה על שחטאו עריין קיים ועומד, וגם יש לומר לאורך גיסא דהאי ואתנחם הוא כמו וינחם ה' על הרעה המרמז על תחלת העון כדעת האלשיך, נמצא שפיר שייך למימר מזמור לדוד מאחר שהיה לו מחילה וכפרת העין. ומוכרח הדבר לספיקות הללו שדוד אמרו דוקא באותו זמן בשעה שאמר לעבדיו ולעמו קומו ונברחה, כי אז כשאמר קומו ונברחה משתמע שתי דרשות הללו שזכרנו, ופלוגתא רב ור' יודן, רב סבריה דרשתו מזה שפי' דוד אומר קומו ונברחה כי היה כתיירא שלא יעשו ירושלים עיר הנדחת כי או היה רשות לאבשלום להרפו ולהרגו אף שהוא בנו, ובשביל זה היה בוכה, ורב יודן סבריה מזה דרשתו במה שאמר זכרתי משפטיך ה' ונ' בשעה שאמר קומו ונברחה שאין רשות לאבשלום להרגו מטעם שהוא בנו ולא שלחו ה' כי אם למרדו בלבד, כי בעל הבית נמל את כומו להדית לבד ואז שפיר שייך למימר לשון מזמר כדמפיים המדרש. וזהו כוונת סוגיה הבנת המדרש הגמל דרך בלל.

ועתה נפרשהו על פי קדמו' חז"ל לאשר על פי דבריהם יתבאר הכל כחמינה אשר העמדנו לעיל, וזה יצא ראשונה להבנת המדרש, הא דאיתא במדרשים ובגמרות הא דאמר הגביא לדוד הע"ה הנני מקים עליך רעה מהיך ביהך, היה דוד שמת שיגיע לו הרעה מבנו, דאילו אדם אחר או א' לעבדיו היה רודפו אפשר שהיה הורגו, משא"כ בנו דברא חס על אבא, ולכאורה צריכין אנחנו הבנה לביאור גמרא זו הא דפשיט ליה דברא חס על אבא, שהרי באמת מצינו בזה ויצא עמוד שני"ג היפוכו וז"ל הוזהר, מזמור לדוד כבדו מפני אבשלום בנו קינה מבעי ליה, ואי תימא משום דהוא בנו, אדרבה קינה יתירה מבעיה ליה בו, אלא אי פשוט לדוד שהיה מזמר הכי פשיטא ליה, דאיתא בגמרא דסנהדרין פרק דיני סמונות תנא דבי ר' ישמעאל לכל דבר אין הכן נעשה שליח לאביו להכותו ולקללו, חוץ סמסית ומדיח שהרי אמרה התורה לא תחמול ולא הבסה עליו, ועל זה בטח דוד את לבו שלא יעשה לו בנו רעה בנפשו להרגו כמו אדם אחר, כי אף שהקב"ה עשהו להיות שליח

לרוד בחטאו ועוונותיו כמ"ש הנביא הנני מקים לך דעה סתוך ביתך, מ"ם לא היה מתיירא, כאחר שהשליח הוא בנו ואין הבן נעשה שליח לאביו להכותו ולקללו לכן אטר מזמור לרוד בברחו ומפרש והולך הטעם מפני בנו, ר"ל מפני שהוא בנו וסהם ברא הם על אכא ולפיכך היה מזמר באמור; והנה אחר ששמע דוד דברי שונאיו שהיו רודפים אותו ואמר רדפוהו הפשוהו כי ה' עזבו, מי דוד ומי בן ישי, אז היה דוד מסתפק בדבר והיה מתיירא שמא יהרגוהו אף שהוא בנו, כמו שיתבאר בענין ולפיכך היה בוכה, בנקרי' הא דאיתא פלוגתא אם ירושלים נעשית עיר הנרחת או לאו, ופלוגתא דהנהו תנאים ביומא ובזבחים ושאר מקומות דחד סבר נתחלקה ירושלים לשבטים, וחד אמר לא נתחלקה ירושלים לשבטים, ונפקא מיניה בזה להווא מ"ד דסבר נתחלקה ירושלים לשבטים, או יכולה להיות בה דין עיר הנדחת, כי אז שפיר קרינן בה לשבטיך כי היא נתחלקה לשבטים, ולמ"ד דסבר לא נתחלקה לשבטים או ירושלים אינה יכולה להיות בה דין עיר הנדחת. ולא קרינן בה לשבטיך. ובוה יתבאר בנקרים עוד פלוגתא אחת שהיא סתאמת להנ"ל, דאיהא במדרש על פסוק בנימין ואב יטרף חד מ"ד דריש שהוא קאי על שאול דאהא כשבט בנימין והוא הואב המורף, לפי שמלכות הוא לבית דוד דאהא מיהודא, ושואל אהא משבט בנימין והוא מרף לפי שעה קצת מלוכה מדוד והוא כזאב המורף דבר שאינו שלו, ואחר כך חזרה המלכות לדוד, והו בנימין ואב יטרף, וחד מ"ד דרש שהוא קאי על המזבח שעומד בדלקו של בנימין, והמזבח הוא שורף כל הקרבנות וזה בנימין ואב יטרף. ועהה שים נא עינך ולבך לפי הקדמות שהקדמנו ויתבאר לך הכל על נכון, והכי פרושו, אם אני סובר כמ"ד דקרא דבנימין ואב יטרף קאי על המזבח העומד בחלקו של בנימין, מוכח שירושלים נתחלקה לשבטים אפשר להיות לירושלים דין עיר הנדחת, כי שפיר קרינן בה לשבטיך, כי נתחלקה לשבטים, א"כ אם נאמר שחטא של דוד הוא חטא הראוי להטבח עליה אז כדן היה דוד בוכה כי הוא היה מתיירא מפני אבשלום אף שהוא בנו, כי הא דאמרו בגמרא אין הבן נעשה שליח לאביו להכותו ולקללו היינו בסתם אבל בעיר הנדחת אף הבן נעשה שליח לאביו להכותו ולקללו, ועל פי זה יהיה המשך המדרש הזה נדרש כמין חומר, מאחר שדוד היה בוכה ומזמר, בוכה היה על שהקניט את אביו זה הקב"ה כמעשה בת שבע, ונתחייב ביתה, נמצא היה מתיירא מפני אבשלום כדאמרינן, ומזמר היה שלא מסרו למיתה כי אם למרדא בעלמא, כמו שיתבאר לקמן, ולא עוד אלא אפילו מרדתו אשר הצרירו לא היה כשאר בני אדם שנמרדו, שהרי הוא נמרד בין דוכסין ואיפרכין, ובוה יש הוכחה גדולה שאין חטאו חטא גמור, שהרי נמרד לכד כדאמרינן, ולא היה כי אם הבעל הבית נטל את כוסו להדיחו לכד, וזהו שאמר התחיל דוד לומר זכרתי משפטיך סעולם ה' ואתנחם, וזתפס לשון ואתנחם שהוא משתמע לתרי אפי ר"ל אחד שראה משפט הראשונים, יכול להיות שהוא פטור מעונו והיה מהנחם כי ה' העביר חטאתו, כמו וינחם ה', ויש עוד פנים אחרים, שהקב"ה לא טחל לו והאי ואתנחם הוא כמו כי נחמתי כי עשיתי, כדאמרינן לעיל, ונגמר דינו למיתה והקב"ה שתה כוס של תנחומין עליו כמו כדור המבול, כדאיתא בזהר בראשית עמוד קס"ב שהקב"ה מנחם על האדם אף קודם מותו, לוי"א המדרש איכתי אמר דוד הפסוק הזה שהוא משמש לשון צער וצרה ושייך לוטר בכוס, או להיפך שהוא לשון נחמה ער ששייך לוטר מזמר,

ומשיב המרדש שפיר שאומרו בשעה שהיה דוד אומר לעבדיו קומו ונברחה, ובא רב לפורשו שרעתו היה לברוח כי היה מהירא שלא יעשו בירושלים עיר הנדחת כדי שיהיה היתר לאבשלום להרוג את אביו, ר"ל אחר ששמע דוד משונאיו שאמרו סי בן דוד ומי בן ישי כי הוא אין ראוי למלכות והמלכות הוא שייך לשאול שהוא משבטו של בנימין נמצא אי אפשר לוטר פירוש הפסוק של בנימין זאב יטרוף שהוא קאי על שאול שמרף קצת ממלכותו של דוד לפי שעה שהרי אין המלכות שייך לדוד כלל, אלא בהכרח הוא לפרש הפסוק של בנימין זאב יטרוף שהוא קאי על המזבח שהוא שורף כל הקרבנות כזאב והא דקרא למזבח בנימין היינו טעמא, אחר שהוא עומד בחלקו של בנימין לפיכך נקרא המזבח בנימין זאב יטרוף, נמצא טובח מזה שירושלים נתחלקה לשבטים, וא"כ מאחר שנתחלקה לשבטים אז שפיר קרינן בה לשבטיך ויכולה ירושלים להיות עיר הנדחת, ובעיר הנדחת נעשה בן שליח לאביו להכותו ולדורפו שנאמר לא תחטול ולא תכסה, ולזה שפיר אמר דהע"ה לעמו ולעבדיו קומו ונברחה והפעם הוא שלא יעשה עיר הנדחת, מ"ש ודוד עלה בטעלה הוהים עולה ובוכה מאחר שיש צד היתר לאבשלום להורגו ולפיכך היה בוכה, ומ"ד השני והוא ר' יודן אמר אררשה היפוך הדברים, כי מזה היה ראיה לדוד שלא חטא כלל והא דברה היינו טעמא שהבעל הבית נמל את כוסו להריח ואינו זו משם עד שיסרקנו ולפיכך כתיב מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו, בנקדים עור הא דאיתא בזהר ובפליאה, שבת שבע היתה ראויה לו מששת ימי בראשית ושפיר עשה דוד שכא על בת שבע ביאה ממשי, כי זה תיקן חטא אדם הראשון כי כמו שהנחש בא על חוה בעקיפין וגרם מיתה לעולם, כה"ג בא דוד ותיקן אותו חטא בסוד אדם ר"ד משי"ח, כי אוריה החתי הוא הנחש, ובת שבע היא חוה, ודוד הוא בסוד אדם, והנה כבו שהנחש בא על חוה כך בא אוריה החתי על בת שבע ואחר כך כמו שכא אדם על חוה שנאמר וידע אדם את חוה, כך בא דוד על בת שבע לנמור תיקונו ע"ש. איב לפי זה לא חטא דוד כלל בבה שבע כי הוא עשה הכל דרך תיקון הראוי ולפיכך אמר לו הנביא גם ה' העביר חטאתך לא תמות, כי לא חטא בביאה זו כלל.

והנה מצינו בגמרא שני פירושים דאיתא בגמרא הנחש השיאני, חד אמר שהוא לשון נשואין, פירושו שהנחש בא על חוה דרך נישואין ביאה ממשי, וחד אמר הנחש השיאני הוא לשון הסתה לכר ולא ביאה ממשי, [והנה למ"ד הראשון] לא חטא דוד מאומה בביאתו, כי זה הוא תיקונו, ולמ"ד השני שלא היה ביאה ממשי, אלא הסתה בעלמא, אם בן ביאתו של דוד היה חטא גדול. ויש הרבה מפרשים דקיימי בסיבותים (צ"ל בשיטתו) רמ"ד השני שלא היה ביאה ממשי כי אם בשטח (צ"ל הסתה) לכר, ולפי זה היה דוד מצטרף כל ימיו להיות מסופק בדבר מאחר שהוא מוכרח לברוח מפני אבשלום בנו שטא חטא גדול עשה כזה שבא על בת שבע שאינו דרך תיקונו כי הנחש לא בא ביאה ממשי, ולפיכך היה בוכה והתחיל דוד לומר זכרתי משפטך מעולם ה' ואתנחם, ר"ל זכרתי משפטך שעשית ביעקב וכטשה שברחו ואתנחם, ר"ל בזה נחמתי כי לא חטאתי כלל. בנקדים הא דאיתא בס' עשרה מאמרות צבאות ה' טעם לבריחה שיעקב אבינו ברח וכן משה רבינו שברח, הנה בהיות שאדם הראשון חטא בשלשה ע"ז גיע וש"ד באו אבות העולם ותיקנו, אברהם אבינו תיקן חטא ע"ז השליך את עצמו לכבשן האש לקיים תיקון ואת אלהיהן תשרפון באש, יצחק אבינו תיקן חטא ש"ד

ופשט צוארו לשפוך דמו על גבי המוכח לשם קדושת השם יתברך, יעקב אבינו תיקן חטא ג"ע של אדם הראשון, ועיין בע"מ חלק ג' פרק י"ח, וז"ל: ג"ע כעבור ששים ארס מיטתו כיום ובחפזו ובפרסום נתקן ביעקב שהיה שופריה בעין שופריה דאדם ולקח שתי נשים במהון רב, נמצא אבות הקנו חטא של אדם הראשון, והא דברח יעקב היינו מעמא כי היה עוד לתקן חטא של אדם הראשון, ובא יעקב ומשה ותיקנו, כי שניהם היו בסוד תפארת אר"ם לשבת ביה והבן, ודוד היה גמר תקונם שהוא הבית רגל רכיעי, והוא כי אדם הראשון חטא שבא על חוה בלתי הבחנה בכדי שיהיה זרעו מיוחס אחריו דווקא כראיתא ביכמות דף ק' וכאן שכב הנחש עם חוה ותיכף והאדם ירע את חוה אשה ולא הסתין שיעור הבחנה, ועדיקא (?) אסתיים ליה והיה חייב גלות ולפיכך ברחו משה ויעקב כי יעקב ומשה בחד דרגא נמצאו שניהן הוצרכו לתקן אותו חטא וברחו שניהן, וכבר הוא ירוע למדי רזין שמדת מלכות מרה אשר דוד נאחז בה היא רגל רביעי שבמרכבה נקראת כזה אשר לזאת המרה רמו דהע"ה באומרו כום ישועות אשא ובשם ה' אקרא, וכן הוא היה גמר תיקון של אדם הראשון כמו שזכרנו, והוא שאמר דוד וברתי משפטין מעולם ה' שעשית משפטין ביעקב ובמשה שברחו ואני בורח כמותם בזה אני מהנהגם שלא חטאתי וזה ואתנחם, כי נתקשה לו שהלא שלשה אבות כבר תקנו שלשה חטאים של אדם הראשון אברהם יצחק ויעקב, בע"ז וג"ע וש"ד אי"כ למה עשית משפטים חרשים, כמשה ויעקב שברחו, הלא כבר נתקן חטא אדם הראשון, אלא מוכרחים אנו לומר שעדיין נשאר להם רשימה להקן החטא שחטא אדם הראשון בהבחנה ולפיכך ברחו כדי להקן אותו הבחנה, אי"כ מוכח מזה שהיה שם ביאה ולא הסתה, כי אם נאמר שהיה הסתה לכך לא שייך לומר שהיה לו ליתן הבחנה, אי"כ כדין עשיתי שבאתי על בת שבע כי זהו הקונו של אדם הראשון כראמרינן בשם הוהר והפליאה שדוד הוצרך לבא בעקיפין כביאה ממשי על בת שבע שהיא חוש' כמו שעשה אדם נמצא לא חטאתי כלום בבת שבע ומה שאני בורח הוא כמותם, ולא עוד אלא אפילו בריחתי אינה דומה לבריחתם והפרש גדול יש בין בריחתי לבריחתם, שהרי בריחתי היא בין דוכסין ואפריכים וגם הארון וסנהדרין וכל ישראל עמי כראיתא בזהר, נמצא שכל המרדה שמתחתי אינה בשביל חטא כי אם למרק הכוס וזה נטל בעה"ב את כוסו להדיחו ואינו זו משם עד שימרקנו, כך כשראה דוד שמירק הקב"ה עונותיו בסוד ארם דוד משיח ושהוא גמר תיקון הכוס וחטא בת שבע אינו חטא כלל כראסרן, לפיכך התחיל לומר, ע"כ הצריך לעניינו אשר בונתינו בו עתה, והרוצה לרעות צמאון נפשו וכל חסרוננו יעיין בחבורינו הגדול "עיר דוד" הבא בדפוס, כי שם הרחבנו הדבר במוב מעם הנזן למה לקח דוד עמו הארון והסנהדרין וכל ישראל וכי זמן עסיקת התורה היה בזמן בריחתו והוא נבנה על פי מ"ש בזהר ר"ם עמוד קנ"ג בענין עשרה דברים הנאמרים בכוס וא' מהן שטיפה מבפנים והרחה מבחוץ על ידי מים ודחורה נמשלת למים ואז הבין מי הוא הבעל הבית ומי הוא הכוס והרחה והמירוק שזכרנו. יראו עיניך וישמח לבך בהגיעך שמה, ואין כוונתי פה כי אם להראות בפני העמים והשרים צערת ת"ח ויסורים המגיע עליהם על ידי הרשעים פסולי ישראל הרודפים אותם ומצערים אותם כאשר אירע לנו ולגרולי עולם אשר בדורנו ובדורות שלפנינו, שהכל הוא למרק עונותיהם וחטאותיהם שלא מצאנו מהרודפים ת"ח כי אם פסולים שבישראל, רשעים מפורסמים בעלי זרוע ובעלי עשירות, שהאומרים מי דוד ומי

בן ישי רדפוהו הפשוהו כי ה' עוכו, אבל אחריתו מרה, בן יאבדו כל אויבי ה' ואויבי דוד עבדו ויחולו על ראשם ועל זרעם זרע פסול כמותם, בכל אשר יושב עליהם מהמאורות הגדולים גאוני עולם ורווני קציני הארצות וראשי קהלות שבכל תפוצות ישראל יסקו בעונם כאשר הוכרו עליהם בכל תפוצות ישראל חרמים ושטתות ונידוים וכל אלות הכתובות בתורת משה כסתנה טובה יחולו על ראשם ולמען היות לאות ולמשמרת לדורי דורות בעדת קרח, נשים פנינו להעתיק כל כתבי הגאונים המאורות הגדולים שבכל מדינות פולין ומדינת ליטא וכל כתבי רווני וקציני ר' ארצות יצ"ו. דברי המתאבק כעפר רגלי ת"ח, אסקופה הנדרסת, הצעיר דוד בלא"א מוהר"ר אריה ליב ולולה"ה, ההונה באמשטרדם בשנת מר"ת הדין לפ"ק.

כתב גלוי ומפורסם דרך פסק חרוץ על אנשים רעים וחמאים מן המקוצים שבמחנה אשכנזים באמשטרדם אשר יצאו נצים ונצבים מדברים עתק בהרב הגדול מוהר"ר דוד נר"ו אב"ד דאמשטרדם, ועור הוסיפו מרה שכתבו כתבי עטל, שמץ ודופי להביאו בדפוס מה שלא נשמע מיום הוסרה הארץ מעשה רשע ופשע אשר עתידים לדון על שקריהם ודופיהם מעשה העתועים ושפיכת דם חנם ששפכו כרבים, גלל כן כתבו גם דיניהם אשר נדונו במקצת בדפוס, להשמיע לרבים צדקת הרב הגדול ורשעת הרשעים שאלה הנקובים בשמם לקמן, ופוקו חוו במה גברא רברבא גדולי ישראל וכל גאוני ארצות פולין וליטא וראשי קהלות גדולות בר"א פולין ורווני קציני ארצות יצ"ו, המעידים על גדולת ומעלת וכשרת הרב הגדול הנ"ל המוכשרת לת"ח וגדול בישראל בצירוף גזירה ראשי קהלות על כל איש אשר יבא לידו איזה רשימה של הרון אף מהדפסת הבליעל שידונו בשריפה ולהכריז בפומבי על הפושעים ההם החתומים בו כרוז שמתא ונידוי וחרם כמבואר לקמן.

האזינו רזונים ושאו שרים ראשיכם והנשאו פהחי אולם, אשר לבביהם כפתחי אולם, ישאו עין ויכרו און לשמוע להבין להביט להאזין להקשיב לקול התרועה אשר מיכב וגונח ומילל קול שברים המשבר לב שומעיהן של הרב הגדול המופלג נ"י פ"ה כבוד מוהר"ר דוד יצ"ו במוהר"ר אריה ליב ז"ל אב"ד ור"מ דק"ק אמשטרדם דאשכנזים, על העלבון גדול וערא מאד חרפת נבל אשר שחו עליו בק"ק הנ"ל וכמופת היה לרבים כקול פעמון גדול קול ענות חרופים וגדופים אשר חרפו וגדפו אנשים רעים כגופם וחמאים בנפשותם בני בליעל בלשון עלגים ולעגי שפה בכבוד הרב הגדול הנ"ל מקצה המחנה ההיא מן המקוצים וקוצים שבהם, יצאו נצים ונצבים לדרך קשת לירות בטו אופל ולעין כל ונוכחת לשונם תהלך בארץ, בגאווה ובזו מדברים על צדיק עתק בצדיק יסוד עולם הרב הגדול הנ"ל, אשר מעודו שמו כשם הגדולים אשר בארץ המה, הן מצד עצמו ומהותו ותורתו, הן מצד משפחתו המפוארה והעדינה יחסי ארץ, ומתחלה באו מנהיגי וראשי ק"ק אמשטרדם כרוב בקשות והפצרות אשר הפצירו בגאוני עולם הארצות ורווני קציני מנהגי ארצות בהתעוררות נמרץ לקנא קנאה ה' צבאות על הפושעים והמורדים אשר נגעו בבת עין ישראל הרב הגדול המופלג נ"י פ"ה המפורסם הנ"ל ויהיו כקושרים עם המורדים הנ"ל עד שרשעים הללו הרגילו אותו בפי הבריות בקצה הבל מליהם ושוהא רינוקא לשמן ודופי בפי כל הקמים, צואה רותחת יוצק בפייהם הדין המלעיג על דברי חכמים

זכ"ש בחכמים עצמם, וכבר הרגישו והתעוררו על זה כבוד האלופים קציני רוזני מנהיגי ד' ארצות פולין וכבוד המאורות הגדולים המופלגים הרבנים טורי צדק דר"א יצ"ו הנ"ל באו אחריהם ויטלאו את דבריהם, לקול גדול ונורא ועל פי כתבי אלופי מנהיגי ע"ש הנ"ל אשר כתבו לחבוע ביקריה דה"ח גדול הנ"ל יצ"ו ולא בחרב ולא בחנית באו כי אם בשם ה' צבאות וקנאת ה' העשה זאת, בחרבם ובקשתם קשת סופר אשר במחנה הסיתו בהם נחשים צפעונים חויה דרבנן דלית ביח אמותא בחרמות ושמחות ונדוים, ככתוב בדברי קדשם לאמר על המורדים והפושעים המלעיכים במלאכי אלהים, ואפס קצתם ושמן מנהו ראו כבוד הרבנים הנ"ל כאשר התחיל האף להתרקם, וכאשר שמענו וכן ראינו מתוך גביות ערות הנאמנות וברורים שביר הרב הגדול, שהרשעים כים נגרשים השקט לא יוכלו הוסיפו חמא על פשע וזרקו כל רעתם אשר ער כה כחרו תחת לשונם חץ שחוט לשונם חרב חדה קמו וגם נצבו בקומה נקופה בני בליעל במצחם הנחושה, העידו שקר סרה דברי שוא ומרוחים בקדוש ישראל הנ"ל, גלגלו על נפש הצדיק כתבי אין מעשי זיופים בערכאותיהם בעל אחר הנבלים פמפטו ונכחו בו, וגם נשבעו לשקר לאמת דבריהם ולעג שפתי מרמה יתעב ה', אוי להם כי גמלו רעה לנפשם, וכעצם השמים למורד נתלבן ונתברר ששקר בדו מלבם ומסנו לא יצא מעולם דבר שאינו מהוקן ולא אתרע חוקת כשרותו ומדתו הישרה והתמימה שמוכשרה לתיח, וכאשר זממו עליו עשו הם, וגרמו לו הוצאות מרובות והזיקות עצומים ומלטולא דגברא רבא הקשה, אשר כצפור נורד מקנו מאגרא רמא לבירא עטיקה נמלט בנפשו על לא חמס בכפו, יריעו עליו קול שברה בכרוז במחנה בפומבי מעשים אשר לא נעשו תחת השמש ואבותינו לא ספרו לנו להיות חס ושלום וחלילה אפילו תלמיד מהלמידי חכמים נבזה ונקלה מב"ש ק"ו ת"ח גדול כמותו ירבה בישראל עתיר פומבי עתיר נכמי וכל מה דאת משבח ליה וכו'. איך אבן קדש ישתפך בין רבנים ותעלולים ימשלו בו, אוי לאותו בושה ואוי לאותו חרפה מאנה הנחם נפשנו שבארז גדול יפול שלהבת ואין מכבה, ואיך ברשעים כאלו לא התנקם נפשנו ואיכבה נוכל להתאפק ולהיות כמחרישים מלחבוע ביקריה דה"ח ובכבוד ההורה ואכמניה מלעשות דין גמור באפיקורסים הנ"ל אשר יורעים את רבונם ומכוננים למרוד בו, ואין אלהים בכל מומותיהם, יפה דברו כבוד החכמים טורי צדק דר"א יצ"ו בתוכחתם שהאומר הגדול רבנן כר הרי זה אפיקורס, ואף כי ק"ו בנו של ק"ו באפקדותם וחוצפה כלפי שמיא אשר החציפו פניהם בעזות מצחם, כמצח אשה זונה היה להם ביזוהו ביישוהו ועמדו על נפשו נפש יקרה, כל אלה ראתה עינינו בכתב מפורש, וכאזינו שמענו, קול נהי והנה ואנחה במריבות ושברון מהניו של הרב הנ"ל. דמורדס ורעותיו נועקים אלינו הושיעינו להננקם על שפיכות דמים הנ"ל ודמים בדמים נוגעים סך מסון רב ועצום אשר הזיקו אותו הנ"ל ובקול בוכים פלגי מים יוררים עיניו מאין הפוגות לאמר אל מי מקדושים אפנת ומאין יבא עזרי אם לא אליכם קציני ישראל שבגולה אליכם.

והנה כאשר שהמה בעצמם באו ברוב בקשות והפצרות אשר הפצירו מנהיגי אמשטרדם בגאוני ורוזני הארצות יצ"ו בהתעוררות נמרץ לקנא קנאת ה' על הפושעים והמורדים, ואחר כך נהפכו קצתם ממנהיגים הנ"ל ויהיו בקושרים עם המורדים הנ"ל ועשו בהרב הגדול נר"ו מעשים אשר לא שמען און מעולם, על שום כר ישראל, מצורף לזה עינינו ראו ולא זר הפסק חרוץ אשר חרצו כבוד... יצ"ו ק"ק לובלין יצ"ו

באיש אחד אשר שמו סענדר מוכר בשמים אחד מהושבי קהלתם הנקוב בשמו בפסק
ההוא, אשר גם ירו היתה כמעל הגל יפה דנו יפה חייבו יישר כחם ויישר חילם,
ע"כ כאשר שהדבר נוגע ממש בכבוד התורה ובכבוד הלטירי חבטים ויסוד ומקור
דת הורתנו הקדושה שלא יהיו ת"ח לאין דומין ח"ו ולנהוג בהם מנהג הפקר. וזאת
לפנים בישראל שקדמונינו בארצות אלו גזרו אומר ויקם להם בארצות אחרות, אף
למרחקים, מאד גדלו והצליחו וגם עשו דבריהם פרי וכל בית ישראל אשר כנולה
סרו למשמעתנו ובארם הבניסו דברינו בלכביהם ולא קצו בהוכחתנו, אשר על כן
אמרנו חלילה לנו מחטוא מחרול מלשמוע אנקת הנכבד הרב המופלג הנ"ל הו"ך וחף
ונקי מכל סיג, אשר כל נקי יעקוד ויצא באיש מנן לעזרת ה' בנבוכים, ללחום
מלחמות ה' ולקחת נקם מהרשעים ההם, כִּן על פי העיון הדק היטב היטב רצנו
גור דין על כל מהנגדיו של הרב הנ"ל הן הבני בליעל עצמם סהרי שקרא, ואגרייהו
וססיתיהם ואשר עמהם בקושרים, באטשסרדם והמסתעפים מזה והמהללים עמהם,
כלהו ככללם וכפרמן בנזרת עירין ובסאמר קרישין אנחנו מחרימים ומבדילים וטפרישים
אוהם טקהל הגולה, בשטתא יהיו ומנודים בעולם הזה ובעולם הבא, ורבעו בהם
כל האלות הכתובים בספר התורה, בהורת כהנים ובמשנת תורה, ובמנוח הסיד
יתגרש, וילבישום במדיהם, וכל החרמות ונידוים אשר החרמו קדמונינו מימות יהושע
בן נון יחולו עליהם, פפ"ך יי"ן בב"ז אסור לעמוד בר' אמות שלהם, ולא לישא
וליתן עמהם, ולגרש בניהם מבית הספר, וכל המתלזה, ואף גם המסדר קידושין
לבניהם ולבנותיהם, ומי שלא יחזיקם בחרם הנ"ל ובכל חומרות והנהגת המוחרם
הרי זה בבלל החרמות ועונשים הנ"ל, יהיה מי שיהיה, רבים ביחידים, אסור לבקם
בחוליים, וכשיבא יום חליפתם לא יקברו בין קברי ישראל ולא יתעסקו בשליחתם
כי אם קרוביהם, קבורתם קבורת חמורים סחוב והשלך כדומן על פי השדה יהיו,
ולא יבנו בשמות ישראל, וק"ו בנו של ק"ו שהוסר ערים מעליהם, הורם העמדה
והוסר המצנפת מלקרוא החברים והמורינות בשם חבר ומורינו כי אם חבר לאיש
משחית ומצוה לקרותן עבריינים אפיקורסים, זו וא"צ לומר זו שכל רכושם הפקר
ובכל מקום אשר ימצאם הרב הנ"ל או ב"ב וי"א יעקלם אף בעש"ג להוציא מהם
או ממחעסקיהם ושותפיהם כל הוצאות והזיקות וטלמולים ונדירות אשר גרמו לו,
כל העונשים הנ"ל יחולו עליהם ועל ב"ב כל זמן שלא יבואו בעצמם במקליהם
ובהרמיליהם וכל לחם צידה יבש נקודים, לפני כבוד המאורות הגדולים המופלגים
הרבנים מורי צדק דארבע ארצות פולין יצ"ו לקבל דין על המעשים הרעים וחמאים
אשר עשו כדי שיפורסם בפרסום גדול בכל העולם משובתם וידעו שדין יש אלהים
זשופמים בארץ, ויושם להרב הנ"ל ולמשפחתו פאר תחת אפר ותחלה וכבוד בארץ,
ויובילו שי למורא להשיב להרב את אשמו אשר אשמו לו הוצאות והזיקות וטלמולו הקשה
הג"ל, כאשר יושח עליהם בפלילות הנ"ל ואף אם יעלה על דעתם לפייסו ולהתרפס
וישב רעים עליו במסון ובהכנעות בקשות מחילות וריצוים, אין להם תקנה לוותר
חלק גכזה ממעל ער אשר יקיימו ויאשרו דברינו הנ"ל ואל יפול דבר ארצה זו
.אין צריך לומר זו כל זמן שישאר רשימה קמנה מן העון הנ"ל אסור לשום רב אב"ד
ד"ם אף מי שלא היה מעולם שום אב"ד בשום קהלה בעולם לבא לקק הנ"ל על

1) כפי הנראה צ"ל: ושלא להתלוות עמהם ואף לא ליתן נט ולסדר קידושין וכו'.

הרבנות דק"ק הנ"ל ולא שום מורה בעולם יורה להם שום הוראה, וכל התרמות והנידוים הנ"ל יחולו על כל המטרה את פינ. במוחים אנחנו ככל יראים והחרדים לדבר ה' ובמצותיו חפצים מאד וביחוד כבוד כל רבני הקהלות והמדינות שבמדינות אשכנז וחכמי ספרד שבאמשארם, ובכל מקום אשר דבר המלך מלכו של עולם ורתו מגיע יתעוררו למלאות דברינו, ויתמרטו מאד על המעשה נורא הנ"ל אשר לא נשמע מיום הוסדה הארץ ויוסיפו עוד עונשים קשים על העונשים הנ"ל להתנקם על בזיונו הגדול ולהפרע הדין גדול ועצום אשר הזיקו אותו הנ"ל, וטלמולו הקשה ממדינה כרחקים, ובכל מקום אשר ירצה הרב הנ"ל לגבות זכויותו יגבה בלי מוחה בעונשים הנ"ל ויותן להרב הנ"ל, ופן ואולי על ידי שבחה או על ידי תחבולה יוציא איזה איש יהיה מי שיהיה לבטל איזה דבר מפרטי הדברים הנ"ל, אזי אותן דברים בטלים ומבוטלים רק כל הנ"ל המיד הם בתוקפם, אפילו אות אחת לא יבטל כי אם באופנים המבוארים לעיל, כי הכל נעשה בעיון הרק היטב ובהסכמה אחת ובשבוועה שנעשה ע"ד רבים שאין לו התרה. היום יום ו' י"ג שבט מ"ד ה' הדין לפ"ק.

ונאום יצחק בא"א מוהר"ר אברהם ז"ל חונה בק"ק פוזנא והגליל (1).

הקטן צבי הירש בא"א החסיד מוהר"ר זכריה זצ"ל חונה כלובלין וכלבוב (2).

ה" (חירש) [מרדכי] בא"א החסיד מוהר"ר בנימין וואלף זצ"ל נינצבורג חונה

בק"ק בריסק (3).

מרדכי זיסקינד מוהר"ר משה ז"ל רומנבורג חונה בק"ק הוראדנה (4).

משה בלא"א החסיד מוהר"ר ישראל יעקב זצ"ל חונה בק"ק פינסק (5).

הקטן משה בלא"א מוהר"ר דוד ז"ל חונה בק"ק ווילנא (6).

שאל בהרב המופלא מוהר"ר יהושע העשיל חונה בקלויז דבריסק (7).

יצחק מוהר"ר משה גרשון חונה בק"ק ליסא (8).

יורא בלא"א מוהר"ר ניסן חונה בק"ק קאליש (9).

יוסף יאסקא מלכוב בא"א חונה בק"ק שידלאב ואגפי' מבורר לישוב

בסאות בטקום קראקא והגליל (10).

שאל בא"א מ"ו הרב הגדול מוהר"ר משה זצ"ל חונה בק"ק פינמשוב (11).

הילל בלא"א הר"ר נפתלי ז"ל החונה בק"ק זאלקווי (12).

הצעיר יואל בלא"א מוהר"ר זצ"ל חונה בשעברשין (13).

הילל בלא"א מוהר"ר יונה סג"ל בק"ק חעלמא (14).

יעקב הקטן בלא"א מוהר"ר מרדכי זצ"ל החונה בק"ק לובמלא (15).

(1) ע"י על אדותו מ"ע החדשי מונאמסשריפס שנת ל"ט עמוד 40, דעת קדושים עמוד 42 ועמודי העבודה ע"י 106. (2) ראה כלילת יומי ח"א דף ע"ה ואנשי שם ע"י 198. (3) בא בהסכמה על הדפסת ספר "זרע אברהם" (וולצבאך חס"ה) בועד סעורייטש מ' שבט באמת, וראה עיר חזקת ע"י 168. (4) תולדותיו בס' רחובות עיר ע"י 19. (5) המכים גם כן על ס' "זרע אברהם" הנ"ל בזה"ל: "משה בא"א מ' ישראל יעקב איסרלש ז"ל חונה בק"ק פינצק". (6) הוא דר' משה קרעמר מוויילנא, תולדותיו בקריה נאמנה עמוד 95. (7) הרב מ' שאל בן דרבי ר' העשיל היה גם אבד"ק קראקא. ע"י עיר הצדק ע"י 164 וז"י ח"ב דף ע"י ע"ב. (8) ראה בס' היובל לב' גראץ ע"י 281, וברילל, יאהרביצער ח"ט עמוד 96. (9) הוא הרב המחבר הרושי מדייב"ן הנקרא "בית יהודה" (דעס"א תנ"ז). (10) ע"י לוחות זכרון ע"י 14 הערה 7. (11) ראה שם ע"י 69 הערה 38. (12) ראה קריה נשגבת אות ה' נ"י ס"ט, ולוחות זכרון ע"י 29 הערה 18. (13) ע"י כ"י ח"א דף קל"ו ע"ב, ודף ס"ד ע"ב. (14) ראה לוחות זכרון ע"י 32 הערה 21. (15) ראה שם ע"י 12 הערה 6.

- ונאום ישראל איסרל בלא"א מ"ו הרב מוהר"ר משה החונה בק"ק ליסע.
- " הקטן מאיר בא"א מ"ו מוהר"ר משה החונה בק"ק ליסע
- " הקטן מאיר בא"א מ"ו הרב הגדול בדורו מוהר"ר אברהם הלוי עפשטיין
- " ולה"ה החונה בק"ק ראוונה (1).
- " הצעיר מנחם נחום בא"א הקדוש מוהר"ר ישראל ו"ל חונה בק"ק פלאצק.
- " הצעיר יחזקאל בא"א מ"ו הרב הגדול מוהר"ם סג"ל בק"ק לאבזענץ (2).
- " הקטן רפאל בא"א מ"ו אברהם שמואל זנוויל וצ"ל מלובלין (3).
- " הצעיר דוד בלא"א החסיד מוהר"ר יהודה סג"ל הורוויץ והחונה בק"ק טרלא.
- " אברהם בא"א מ"ו החסיד מוהר"ר יעקב קאפיל וצ"ל מגזע צבי חונת
- " בק"ק גראל.
- " אריה ליב בלא"א מוהר"ר שמואל ו"ל ה"ה מבית לוי.
- " הצעיר יעקב בלא"א החסיד מוהר"ר שמואל ו"ל היה חונה בק"ק סמייאטש.
- " הקטן שמואל בלא"א האלף כמותר"ר פייבשלום חונה בק"ק וואיידסלאב (4).
- " אברהם בלא"א מוהר"ר יהודה ליב פרוזנר חונה בק"ק לוננשיץ.
- " מרכי במוהר"ר ישעיה כ"ץ וצ"ל שפירא חונה בק"ק ווארט.
- " הצעיר באלפי בנימין זאב וואלף בא"א מ"ו מוהר"ר שמואל ו"ל היה
- " חונה בק"ק לקאטש.
- " הקטן משה בלא"א מ"ו מוהר"ר מרדכי וצ"ל לחיי ע"ח חונה בק"ק שאכטשאב.
- " הקטן יהודה אריה ליב בן לא"א הר"ר יהושע החונה בק"ק לעכלא.
- " ראובן ועליג בן מ"ו המנוח מוהר"ר יעקב וצ"ל חונה בק"ק טאמאשאב.
- " שמריה בלא"א מוהר"ר עזריאל וצ"ל חונה בק"ק נעטרוב.
- " שמואל בא"א מוהר"ר אברהם שלי"ט מקראקא חונה בק"ק מעוריטש (5).
- " הקטן צבי הירש בלא"א מ"ו הרב הגדול מוהר"ר יעקב יצ"ו חונה בק"ק
- " וואלין ואנפיה.
- " הצעיר באלפי יהודא ליב בא"א הר"ר שלמה ולה"ה חונה בק"ק שמרים.
- " שלמה בא"א הר"ר חנוך ולה"ה החונה בק"ק פייזר.
- " יוסף בלא"א מוהר"ר ישראל וצלה"ה החונה בק"ק אוברניק.
- " אהרן חונה בק"ק פרעדבורג.
- " מרדכי בלא"א מוהר"ר צבי הירש ו"ל חונה בק"ק אפמשנה.
- " הצעיר צבי הירש בלא"א מוהר"ר אליה סג"ל ו"ל החונה בק"ק יאווראב.
- " הקטן משה יצחק בלא"א מוהר"ר אברהם ש"י מגזע ז"ק החונה בק"ק קאזניץ.

אלו הן דברי אלופי קציני רוזני מנהיגי קהלות ראשיות שבד' ארצות יצ"ו.

עצור במלין מי יוכל להתאפק לכל הנצבים ונצים לקראת ההוא גברא רבא ויקירא חד כבני עליה מגזע היחס בנן של קדושים מזה בן מזה ה"ה הרב הגדול, מעוז וסגדול המופלא כבוד מוהר"ר דוד כהר"ר אריה ליב אב"ד ור"מ דק"ק

(1) על אדות תר"א עפשטיין ראה רחובות עיר עטור 8. (2) הרב מוהר"ם הוא המחבר לקטני מוהר"ם (ברלין תע"ז). (3) ע"י בסי לקורות היהודים בלובלין ע"י 74. (4) ע"י לוחות זכרון ע"י 26 הערה 14. (5) ראה כ"י ח"ב דף כ"ר ע"ב.

אמשטרים, קהל אשכנזים לנוכח תמונתו ותמותו ומהותו ואיכת הענין שמענו ותרנו
במנו המעשה הנורא שמה ושערוריה מעשים אשר לא געשו תחת השמש שלמו
בנופי ובמטנו גרמו לו הוצאות מרובות ועצומות ובזיונות גדולות ושרדות, לא נחו
ולא שקמו הרשעים כים נגרש עד שנמרד ממקומו וסאהל אפדנו להרחיק נדור ועדיין
הוא נחבא מפני חמת המציקים אשר כל השומע ינוד בראשו וישום והסמר שערות
בשרו ולא שמעה און מעולם, ולא יאומן כי יסופר על בני ברית להתמכר ולעשות
רעות כאלו נגר ה' ונגר משיחו ולהתנהג באכזריות כאלה לשום בר ישראל אנוס
כל דהו, ואף כי בת"ח וגברא רבא ויקרא כמותו ירכה בישראל, ויהי בקראנו
שתיים ושלשה דלתות באגרת אוגרת מסוכסכת ואינו עולה על שלחן מלכים במכתב
לדוד מאלופי רוזני מנהיגי נכבדי ק"ק לובלין על חד מנהון מענרר סוכר כשמים
אשר סליק להתם אמרי דלהון הוא והבא אמרון דלכין הוא וגופו כלתי מהור בהר
רישא גריר ראשה ורובה ברוב עבים וגרוב הקיפס הקיפו את החביות היתה כלולה
זוכה והמה בעוכם עכרו אותה, והשהוטמנו על המראה פני להבים פנינו איש אל
אחיו יתמהו נהחמם לבבנו בקרבנו בוער כתנור בקנאנו קנאת ה' צבאות, ועמרנו
למנין גדול להפרישם מעדת ישראל בחרמות ושמהות, במבואר באר היטב בכל
המכתבים שביר הרב הגדול, מהגאונים הרבנים דר' ארצות אשר אפילו קוצו של
יוד לא יבטל, ומדראוי להתנקם ברשעים האלו על ידי כל מיני פעולות שבעולם
לחייבם בדין גמור עונשים אשר לא נתנו להכתב שכל השומע הצלנה שתי אזניו
ולהיות לאות ולמשמרת לבני מרי ולמען ידעון שדון בדין ויש אלהים ושופטים
בארץ וכבר קדמונו האלופים הקצינים הרזונים אפסי הארץ מנהיגי ד' הארצות יצאו
בהתוועדות ביערמלאב בצירוף בבור המאורות הגדולים והרבנים מורי צדק בתפוצות
ישראל במדינת פולין ומדינת ליטא, נאמרו לקרות ונאמרו לכתוב וכל דבריהם
שרירים וקיימים וחוקים וכראי מוצקים, וחלילה חולין הוא לבטל אף קוצו של יוד
מכל פרטי הדברים הנאמרים באגרת דברי דוד הראשונים, ואלה דברי דוד האחרונים
מוסיף על הראשונים, מה הראשונים משנאתם ברשעים החמאים והמורדים, אף דברינו
אלה מאהבת ה' לרבות ח"ח כמותו ירכה בישראל ויהודה לתורה ולתעודה, וכל
מן דין סמכו לו המקל והרצועה על הרשעים אשר במחשך כל מעשיהם מעשה רשע
ופשע אשר לא געשה מיום חורבן בית המקדש, התמכרו לעשות רעה נגר ה' ונגד
תורתו הקדושה ולומדיה, וכו' ומאסו את כבוד הרב הגדול והמופלא אב"ד ור"מ
שלהם, דחפוהו ודקרו בשוט לשונם את רבם עד אין קץ לעונם, ומה לנו להכפל
הדברים קשים כגידים חומר עונשם אשר יושט על החמאים והמורדים בה' אלהי
ישראל ובהוא גברא רבא ויקרא, הלא קראו מעל ספר במקרא הבהבים שביר כבוד
הרב הגדול הג"ל מכל המאורות הגדולים הגאונים והרבנים יצאו, כל חומר עונשם
הנכתבים כדת וכנכון ויותר ממה שכתוב בהם, להשתרג על צוארי הרשעים ברעה
כפולה ומכפולה על גופם הגופות כלות והמה לא כלות, וכל המרבה לחפר ולהבליטם
הרי זה משובח, בשבח דמרי עלמא כולא חללי חלילה וחלילה תרי זימנא וחולין
הוא להירא וחרד לדבר ה' ולתורתו להיותו נחבא אל הבלים ולשא פנים אף בעקימת
שפתים בעלמא, ובקריצת עין הרואה ואון שומעת והרעת מכרעת להכריע לכף
חובה וחמא ואשמת רשע להרשעים והחמאים והמורדים כלי שום נדנוד כלל ושמן
זכות, מובטחים אנו בתם ויושר מרת מוכם וחסדם להתפעל לכבוד אכסניה של

תורה וזו שכרה, ולתן מקום לדברינו אלה ולהשים נגד עיניהם, כל פרט ופרט הנדרש והנכתב במכתביו לשיבתו ולכבודו וליקרו יקר דאורייתא ולהכבילם מעדת ישראל, עד שיקיימו בכל הנחרץ עליהם מנאוני ארצות ורכנים הגדולים, ולתן להרב הגדול פאר תחת אפר וכל אשר יבקש התמלא רצונו ובקשתו, בפרט להושיב לו בתי דינים כל מה שיצטרך ולתתם בידו. הלא כה דברי אלופי קציני רוזני מנהיגי קהלות ראשיות דר' ארצות פולין. היום יום ה' ח"י שבט טר"ת הרהמים לפ"ק.

אלופי ק"ק קראקא יצ"ו.

הקמן אברהם בלא"א מוהר"ר נתן ס"ל וצלה"ה חתן הגאון מוהר"י וצלה"ה
מקראקא * (1).

נאום יצחק שמואל בלא"א הר"ר משה רינקל קראשניק ז"ל * (2).
" הקמן יששכר בער בלא"א הרב הגדול בדורו כמוהר"א יהושע העשיל
ולה"ה מקראקא * (3).

" שטחה הנקרא בונם מוילנא בלא"א החסיד מוהר"ר אברהם ולה"ה * (4).
" שמואל בא"א מ"ו מוהר"ר צבי נקרא הירש וצלה"ה.
" הקמן חיים בלא"א הרב מוהר"ר אורי שרגא וייביש בלוח וצלה"ה מקראקא.
" הקמן שלום שכנא בלא"א מוהר"ר מנחם כ"ץ * (5).
" חיים בן הר"ר שמואל המכונה זנוויל וצ"ל.
" משה בהר"ר יקותיאל קויפמן דאקטערס וצ"ל.
" הקמן יששכר בער בהר"ר יודא ליב וצ"ל.

אלופי קציני ק"ק פוזנא.

נאום אריה ליב בן איא הר"ר כ"ץ וצ"ל מויה פ"ה.
" יחיאל מיכל כוהר"ר נפתלי הירץ וצלה"ה * (6).
" נפתלי נקרא הירש כוהר"ר אברהם בנימין וצ"ל מגולי ווילנא.
" עקיבה בן לא"א מוהר"ר משה וצ"ל.
" יהונתן בלא"א הר"ר משה כ"ץ ז"ל.
" יעקב רופא בלא"א מ"ו החסיד מוהר"ר יהודא ליב רופא וצ"ל * (7).
" פנחס בן לא"א מוהר"ר וואלף ר' אברלש ולה"ה אויערבך.
" אלצפון כוהר"ר אברהם משה כ"ץ וצ"ל.

(1) ראה כ"י ה"ב דף כ"ד ע"ב. והמכים גם על הדפסת ס' "ורע אברהם" הג"ל. (2) בא על התחום על כתב הרבנות שנשלח מקראקא לבעל הפארת למשה" בשי' חס"ד (דעת קדושים ע' 11), ותתם: "בן לא"א הר"ר משה ר' יעקביל ש קראשניק". (3) ע"י כ"י ח"ב דף מ"ה ע"א, עיר הצדק עמוד 113, ולוחות זכרון עמוד 48. (4) בא בתחום על כתב הרבנות שנשלח לבעל "תפארת למשה", וראה לוחות זכרון ע' 48, ופריירענטהאל, אויס דער הייטצט מעגערעלסוואהן עמוד 280. (5) ע"י לוחות זכרון ע' 47 וכ"י ח"ב דף כ"ה ע"ב. (6) בא בהסכמה על הדפסת ס' "ורע אברהם" הג"ל. (7) ראה בסאמר הפרוס. קייטמאן במ"ע R. d. E. J. שנת XX ע' 275 והלאה.

אלופי קציני ק"ק לובלין.

ונאום אהרן הקטן בלא"א מוהר"י זלה"ה אויערבאך מלובלין (1).

מורכי בלא"א דרר"ש הנקרא שמעריל זצ"ל.

יצחק בלא"א מוהר"ד יחיאל מיכל ז"ל מגזע שפירא (2).

יצחק בלא"א מוהר"ד יהודא ליב תעמרלש ז"ל (3).

הקטן בנימין בלא"א ה"ה כמוהר"ד אברהם ז"ל מלובלין (4).

הקטן רפאל בא"א מ"ו מוהר"ד אברהם שמואל ונוויל זלה"ה מלובלין.

יצחק בלא"א דר"ד אברהם ז"ל נקרא ר' איצק קלמנש (5).

יעקב בן דר"ד חיים ז"ל מק"ק פראג.

להודיע לרבים וכן שלמים על דבר הכרוז חרמות ושמהות שהוכרו פה ועד גדול שטרים בשבת קדש פ' ויחי על אנשי ק"ק אמשטרדם היה בהסכמה א' כל שלחן המהור, ובהסכמות מורינו ורבינו הגאון נר"ו אב"ד ור"מ דק"ק פונן והגליל יצ"ו ושאר מאורות הגדולים דראשי קהלות גם כתב חסוד אשר חתמו הגאונים יצ"ו והסכמותינו עמהם בכל דבר כי הכל נעשה בהסכמה אחת ובאספה אחת, פה ועד גדול ק"ק שטרים כ"ד אלופי רוזני קציני פרנסי גליל פונא הכאים על החתום לכבוד אבסניה של הורה היום יום ד' מו"כ שנת תמיד לפ"ק.

ונאום אביגדור בלא"א דר"ד אברהם כ"ץ זצ"ל (6).

מאיר בן א"א מ"ו ה"ה מוהר"ר משה כ"ץ זלה"ה מכריסק.

יוחנן בא"א מוהר"ר שמואל זצ"ל.

הקטן שמואל בלא"א הרב החסיד מוהר"ר חיים מנחם מן זצ"ל.

יחזקאל בלא"א דר"ד יוסף כג"ל זצ"ל.

אהרן כמוהר"ר יצחק זצ"ל אשכנזי.

יוסף בלא"א מוהר"ר אליה סג"ל ז"ל חענטשינר מקאליש.

בנימין בלא"א מוהר"ר מאיר שלי"מ לבית קצנאלינבונן.

הכרוז הגדול והנורא הנעשה בראשי קהלות גדולות שבד' ארצות וכל קהלות במדינות פולין זצ"ל:

העדט צו קהל דא לאוין הנאוני הרבנים יצ"ו ורוזני קציני מנהיגי מדינות דריא יצ"ו מכריו ומוריע זיין בכל הפוצות ישראל, בקנאם קנאת ה' צבאות אונ' זיין חובע ביקריה דת"ח גדול ובר אבהון, ה"ה הרב הגדול והמופלג כמוהר"ר דוד יצ"ו אב"ד ור"מ דאמשטרדם, אשר שמו נודע בשערים שערי ציון המצויינים בהלכה, והוא מפורסם בשמו כשם הגדולים אשר בארץ, ראש למיחומי ארץ מכל צידי צדדים, מאחד דו עש זיין אויף גישמאנין באמשטרדם אנשים רעים וחמאים ימח שטם וזכרם, אונ' האבין ממיל טום בקדשים גיוועזן, ואויבים דאפקי לקלא, דברו סרה, שקר

(1) אולי רוא הנזכר במ' לקורות היהודים בלובלין ע' 86. (2) היה אחרי כן רב כמאמשוב, ובא בהסכמה על ספר "דברי שמואל" על התורה (אמשטרדם תל"ח). (3) בא בהסכמה על ספר "זרע אברהם" הנ"ל, ועל הדפסת ת"עין יעקב" (אמ"ד תמ"ד) על ידי הר"מ פערנקעל. (4) ע"י לקורות היהודים בלובלין עמוד 81. (5) ראה שם עמוד 88. (6) תר' אביגדור ב"ר אברהם כ"ץ מקרעטשנין המכים גם על ספר "זרע אברהם" הנ"ל.

ענו בו, סבל יפצה פיהם, חץ שחוט לשונם, נגד כבוד הרב הגדול הנ"ל, וכדי להסיר המבשלה הזאת האבין בכור האלופים רוזני מנהיגי ארצות יצ"ו, וכבוד המאורות הגדולים דמדינת פולין ומדינת ליטא, דיא זך פר זיך גינוסין נוקם צ"ו זיין אן דיא אנשי בליעל, די דא האבין מבוה גיוועזין בכבוד התורה ואכסניה ומשפחות גדולות בישראל, כמבואר בפתקא דשמהא של הגאונים והרוזנים דר' ארצות יצ"ו, ומאחר דו דיא רשעים זיין עומד במורדם במצחם הנחושה, אונ' זיין מוסיף חטא על פשע, אונ' זיין מבוה בכל המדינות דעם תיח גדול הנ"ל מיט שקרים, וכתבים מזויפים, או ווי עש אלש איז מבורר גיווארין כשמש בצהרים מעשיהם הרעים וכתביהם המזויפים, יסברו פי דוברי שקר, אוי להם ולגשמותיהם, בי נמלו רעה לנפשם, בכך באנו בהסכמה אחת במנין גדול, אונ' פיר זיין מצרף כל החרמות והגידוים והשמתות וואש נישעהן איז ע"י גדולי הדור מימות חרם יב"ן אונ' פיר זיין מהרים ומנדה בכל חומרות חרם יהושע בן נון אונ' זיא זיין מוחרם ומפורש ומובדל סבל קדושת ישראל, בעה"ו, ובעוה"ב, פפ"ך, יי"ן, בב"ו, ואסור לכל אדם לעמוד בד' אמות שלהם, ולא לעשות עמהם שום משא ומתן בעולם, ולא להתחתן עמהם, ולא ליתן להם לינה לילה בשום בית ישראל, ולא לבקר אותם בחוליים, ולא לקבורם בבית הקברות של בית ישראל, קבורתם קבורת חמור, וכרוסן על פני השרה יהו, והעובר ח"ו אפי' על אחר מכל הדברים הנ"ל הוא כמהם וככל עונשם הנ"ל, וכל אלות הכתובים במשנה תורה יחולו על ראשם, וביחוד אנשי רשע ופשע המוזכרים כבתי דינים שביר הרב הגדול הנ"ל, והכה בכתובים, מנים קעזר, בנימין בן הירש שוחם, ר' שמואל ארגליר, ור' ניסן, ואיווק כהן, דיא זיינה מוחרם בכל חומרות חרם הנ"ל ובכל אלות הכתובים בתורה, גם יי"ב אנשים רשעים דיא דא האבין עדות שקר גיוואנט בפני השררה יר"ה על הרב הגדול הנ"ל וואש לא נראה ולא נשמע איז גיוועזין מיום הוסרה הארץ, אונ' האבין בעו"ה מחלל שם שמים גיוועזין דו זיא האבין פאלש גישווארין פיר השררה יר"ה; ואילו הן הרשעים, מאוש שמואלש, שמשון בר יעקב, אהרן יופש, יעשיל סימש, גומפרכט בר אהרן, מנלי יאקבש שון גארדין, הירץ אייוקש, משה הענה, בנימין בן הירש שוחם, יוסף האם, שמועל (כ"ן) אייוקש, יעקב פלעש, דיא אלי זיין מוחרם בחרם חמור הנ"ל ובכל העונשים הנ"ל, גם איין טייל מנהיגים דיא דא האבין לאוין איין כרוז מאן בבה"כ על הרב הגדול הנ"ל על לא דבר ולא חמס בכפו, וואש ווירר דת חורתנו הקדושה איז, אונ' וואש נימ גישעהין איז מיום הוסרה הארץ בכל תפוצות ישראל, יודעים את רבונם ומכוונים למרוד בו, הלא המה העומרים על הקללה, יחיאל ווירמש, מניש קעזר, אברם טילנר, הירש פוזנר, אייוק כהן, או זיין זיא בכל חומרות חרם הגדול הנ"ל, ובכל אלות הכתובים בתורת משה כל ימי חייהם, ואפילו אחר מותם יהיו עצמותיהם מנוגלים בנידוי ביו זיא ווערין מקיים זיין וויא אין כתב של הגאונים והרבנים שמיים, ודבר אחד לא יפול ארצה, אונ' וועלכר הן קרוב והן רחוק הן מאשכנזים אודר משאר ארצות בק' אמשטערדם וואלפין זיא נושא פנים זיין ח"ו, אונ' וואלפין עובר זיין אפילו על דבר אחד המוזכר לעיל, או איז דר זעלביג מוחרם ומנדה מפרש ומובדל בכל קדושות ישראל בעה"ו ובעה"ב, ורבצה בו כל האלות הכתובות במשנה תורה עד השמרו, ומחצת בזיון הכוז האט מען אים בזונדר געשמעלט דעם פושע ר' יוסף שמש, דער דעם כרוז על הרב הגדול יצ"ו האט גיטאז.

אנ' דער יוסף אין מוחרם ומנוחה ומפרש ומובדל מקהל הגולה בחרם יב"ן ורבעת בו כל האלות הכתובות בתורת משה, אנ' פאר קיין שירות האבן בשום קהילה מתפוצות ישראל אז איינר דער מוחרם ומנוחה איז סהנאונים ורבנים ורוני ארצות יצ"ו ויחולו עליו כל הארורים שבתורה אנ' האט קיין תרופה בעולם אם לא הרב הגדול הנ"ל ווערט אים מוחל זיין באיזה אופן שירצה, יישר כחם ויישר חילם של האלופים רוני קציני מנהיגי הקהילה הקדושה ק"ק לובלין יצ"ו דש זיא האבן דן גיוועזין בעל הבית שלהם, סענדר מוכר בשמים, בפסק חרוץ כראוי לו על ביזיון רברים שביזה הרב הגדול הנ"ל כאשר הוא ספורסס הפסק חרוץ הנ"ל ממש בכל מדינות פולין. וגזירתנו דו מען זאל דעם כרוז מכריז זיין בכל קהילות קדושות בישראל גם בן בכל הפוצות ישראל למען יהפרסם שטם של רשעים בעולם לקלון וידעו כי יש אלהים ושופטים בכל הארץ וכל העם ישמעון ויראון ולא יורון עוד. כל הנ"ל הוכיז פה וועד גדול שמרים במדינת פולין גדול בהסכמה שלנו, בתוקף גזירתנו להאכילם את פרי מעללם. נאום הצעיר יצחק בא"א מוהר"ר אברהם ז"ל החונה בק"ק פוזנא והגליל; להודיין לרבים דברי קושט ואמת שהכרתי ברכים הכרוז הזה פה קהלתנו הקדושה ק"ק פוזנא נאום דוד בן הקדוש דר"ר יצחק הי"ד וצלה"ה נאמן ושמש פה ק"ק פוזנא יצ"ו. להודיע שהכרתי כרוז הנ"ל בבה"כ הישנה נאום משה שמעון בלא"א מוהר"ר זנוויל אשכנזי שמש פה ק"ק קראקא. גם אני הכרתי כרוז הנ"ל פה ק"ק קראקא בבה"כ החדשה נאום הקמן מרדכי ר' שלמה ר' ליב ר' משה ר' יווש שמש. גם אני הכרתי ברכים כרוז הנ"ל בבה"כ של ר' אייזק יעקלש ז"ל נאום הקמן משה ר' שלום שמש. גם אני הכרתי כרוז הנ"ל פה קראקא שמש בבה"כ הגבוה נאום שמואל זנוויל בלא"א הרב הגדול המנוח מוהר"ר משה זצ"ל שמש. גם אני הכרתי בפקודות האלופים יצ"ו בבה"כ החסיד מוהר"ר וואלף פאפרש נאם יום טוב שפירא שמש. גם אני הכרתי כרוז הנ"ל בבה"כ דקופה נאם מרדכי בלא"א מוהר"ר יחיאל מיכל זצ"ל שמש. הכרתי כרוז הנ"ל פה ק"ק לובלין בפקודות האלופים רוני ראשי מנהיגי הקהילה בצירוף המאור הגדול המופלג ר"מ וראב"ר דקהלתנו יצ"ו בבה"כ הגדולה נאם יששכר בער בלא"א האלופ מוהר"ר שמואל אג'יעזר זצ"ל שמש.

כרוז הנעשה בק"ק לובלין על סענדר שהעיר שקר שהרב
עשה כתב זיוף באמשמרם, ונתברר ונתלבן שרוא עשה
הכתב זיוף ההוא ולקח משונאי הרב ששי"ר"ט בשכרו.

הערט צו קהל הקודש. אלופי קציני מנהיגי קהלתנו יצ"ו לאוין מכריז זיין,
מאחר דו זיך האט פר לאפין איין מעשה אשר לא יעשה בישראל, דש סענדר ר'
משה ר' סענדרש מקהלתנו, האט פוער פיו גיוועזין בלי חק ומשפט, אנ' האט
מוציא לעז גיוועזין על כבוד הרב הגדול המופלג נ"י כמותר"ר דוד אב"ד ור"מ דק"ק
אמשמרם אנ' זינסט גיטאן אנדרי מעשים רעים וחמאים אשר לא נעשו תחת השמש
וביותר בענין כתב זיוף אשר עשה, אזו נאך דיא מעשים נאך, ווער ראוי גיוועזין
אים צו שטראפן, דש אים אנ' זיין קינרש קינדר וכל בני משפחתו זאל צו שווער זיין,
אף פונע צו זיין בנופו, אנ' אים מנרש צו זיין אויז דער קהלה ארויש, להיות לאות

ולמשמרת לבני מרי, רק דש מען האט חס גיוועזין על כבוד הקהלה וכבוד אביו, או אז ער גשטראפט גיווארין על פי פסק הרוץ מיט די עונשים, הראשון ער זאל גיט גירופין ווערן בשם חבר, מען האט אים איין וועק גינומין דיא חבר, סענדר זקרא שמו, אויך אז ער פסול לעדות ולשבועה, ומכ"ש נגד הרב הנ"ל אז ער פסול כנ"ל כל ימי חיי סענדר הנ"ל, נם אסור לו לעלות לס"ה, גם אז ער מחויב היא לובלין צו גין בבה"ב כמעלה העליונה פר דעם ארון הקודש אונ' זאל מחילה בעמין השם יהבך ב"ה ותורתו הקדושה, אונ' דעם אב"ד ור"ם מוהר"ר דוד הנ"ל זאל אים מוחל זיין אויף די מעשים רעים וואש ער אים גיטאן האט מיט זיין שקרים זויפנים, אויך כדי לפרסם קלאנו זאל ער שמיין און דער קוני' לפני בה"ב הנדולה פר לובלין כל משך זמן התפלה של שחרית, אויך זאל ער זיצן אין דער דריטה תפיסה, אויך זאל מען אים מיט זיין זון משה מלקות שלאגין אין דער שול דרייטא טאג נאך איין נגד, ובאם דש זיך מעכט נפיגין, דש סענדר מעכט רידין אפילו אחר מהדברים נגד כבוד הרב בפניו או שלא בפניו, או ווערין דיא עונשים אויף אים חל זיין כל ימי חייו, אונ' מען ווערט אויך פוגע בנופו זיין, וואש מען ער היום חס גיוועזין, ובן אויב וועלכער מבני ביתו או ממשפחתו מעכט אפילו איין רמיה רידין מדברים הנ"ל יהיה גדול עונו מנשוא מלכד זיא בלייבן אין אל דיא עונשים דרמות ונידוים ושאר חומרות בפי גזירת המאורות הגדולים הרבנים ורוזני הארצות יצי' ביו ער ווערט מקיים זיין פסק הנ"ל על כן זאל אימלכר דעם כרוז נאך קומין ובל העם ישמעון ויראון ולא יזידון עוד.

ביום שבת קודש היכרז כרוז בתוך המון חוגג, נאם שלמה ספרא דמהא ק"ק לובלין ור' ארצות יצ"ו החותם בפקודות כבוד האלופים.

כתב עדות מהגאון מוהר"ר יצחק אבוהב אב"ד מק"ק ספרדיים.

אנכי הרואה גדול צרות תכופות זו לזו ובזיונות אשר לא נתנו להכתב שבאו על הרב הגדול החכם השם כהר"ר דוד נר"ו אב"ד של אשכנזים פה אמשטרדם ואם שאני יודע ומכיר גדולת מעלתו נוסף על ראי' זו שמועתי הטובה שבוהבים עליו גאוני עולם וקציני ארצות, ועתה נפל לבירא עטיקתא במקום דלית דין ולית דיין כי קמו עליו אנשים רקים ופוחזים להשפילו בדברים לא בן ומי יוכל לשער במה ובמה בזיונות אשר העלילו עליו מידי יום ויום וביען בצערו לי צער אני מעיד ומעורר לבב יראי ה' ואוהבי תורתו בכל מקומות ישראל שיקנאו קנאת ה' וחילול ובזיון התורה ושפיכת דם חנם ת"ח כמותו ירכה בישראל, גם באם שיצא או יצא איזה כתב שהוא בחתימת ידי שהוא נגד כבוד הרב הגדול הנ"ל אוי אותה חתימה שקר היא ודבר כזב טאנשים המולולים בכבודו וכבוד התורה אשר לא צויתי ולא עלה על לבי כי נשבעתי בנגד על רעת רבים שלא לבוא על החתום בדבר קמן או דבר גדול שהוא נגד הרב ולאטת הדבר כתבתי היום י"ז סיון באמ"ת לפ"ק. הצעיר יצחק אבוהב.

כהב של הגאון מוהר"ר יצחק אב"ד דק"ק פוזנא.

תורת אלהיו בלבו לא תמער אשוריו עובר את ה' וירא מנעוריו, ידיו רב לו זעזע מצריו, ישמח על בחוריו לאהו' החכם השלם אוצר כלום המאור הגדול פ"ה ע"ה נ"י ר"ם ואב"ד כהר"ר יצחק אבוהב יצ"ו. יען כי דגיעו לידי כתבי' מודפסים

שלא כדון ושלל כדת של תורה על ת"ה גדול שידוע לנו מנעוריו ועד עתה ג"י כמוהר"ר דוד נר"ו אב"ד דק"ק אמשטרדם מטש איש קדוש יאמר לו ועתה התעדרו על ריב לא להם ויד הכותב והחתום היה באילו לו נתנה התורה חתומה ולא לזולתו ואף שלפי הנראה גם ח"י קדשו תתום תחתיו, אבל חלילה לנו לחשב מחשבת זרה שזה חתימת ידי קדשו כי יש כתיבת ידי קדשו ביד הרב הגדול שמכ"ה העיד על גודל העיות ומעשה רשעים והיה מעורר לבב כל ישראל לנקום דם הרב הנ"ל שנשפך בכל יום ונשבע בה' צבאות שלא בא על החתום מעולם ולא יבא לעולם על החתום שהוא נגד כבוד הרב א"ב האיך יעלה על דעת אנשים לוטר עוהו חתימת ידי קדשו וביותר שהרבה שקרים נכתב בהוך הכתב הנ"ל המורפסים, והוא שקר מוחלט כאשר נתברר ונתלבן על ידי עדים כשרים ונגבה בב"ד חשוב ומפורסם, ובאלה רבות, וכאשר שאין עתה זמן אסיפת לכל נניח הדבר עד זמן הראוי ואז נדע בדת מה לעשות, ובהיום הולך ונוסע הרב למקומו לשלום, והוא מנוער מכל ריב וקטט, כמאז ועד עתה והרצה לריב יריב עמנו כל חכמי רבני פולין ושאר מדינות ורוזני קציני ארצות, כי לא יהיה נעזב מאתנו, כמכואר בכתבי ראשי קהלות הנ"ל, ומאז שיד הרב הנ"ל מנוער מכל ריב וקטט כבן על מכ"ה מוטל הדבר לקנא קנאת ה' כדברי קדשו ולהעמיד כל כתבינו כי מי יחוש כמו מכ"ה או להכריע במאזנים בשכלו הוך והצח ועל צדיק כמותו הנהנו ראשינו שיהיה מן הוריון המקדימין לדבר מצוה. נאום הצעיר יצחק בא"א מוהר"ד אברהם ולה"ה חונה בק"ק פוזנא והגליל יצ"י.

כתב ההראה למנהיגי ק"ק אמשטרדם וליחיד הקהלה מהגאונים דר"א פולין .
סבלעדנו יענה אלהים את שלום האלופים ישרי לב ראשי מנהיגי ויחיד דק"ק אמשטרדם יצ"ו, כבר יצא מוניטין של הרב הגדול המרום ג"י כמוהר"ר דוד אב"ד ור"מ דקהלתם יצ"ו בכל המקומות והארצות אשר דבר המלך מלכו של עולם ודהו מגיע ושמו נודע בשערים וכבר נתברר ונתלבן צדקת הרב הגדול ורשעת הרשעים הנקובים בשמותם בכתבי הגאונים הרבנים ורוזני הארצות יצ"ו, ובהיום הולך ונושע הרב הגדול הנ"ל לאיתנו הראשון למקומו וכשאר נשמע לאזנינו קול חרופים וגדופים גם נשמע הטהפארים בגיוזמים על הרב הגדול הנ"ל, כבן אנחנו סתרים בכס בהתראה מפורסמות שהוא במקום כמה התראות שכל הכתבים טאתנו יהיו שרירין וקיימין הן מנאוני ארץ הן מרוזני הארצות יצ"ו, ואל יפול דבר ארצה, ושישב הרב הנ"ל במנוחה שלמה ובכבוד גדול הראוי לו, ובאם ח"י יגיע להרב הנ"ל איוה העדר כבוד בדיבור או כמעשה במטנו או ח"י בגופו או תדעו נאמנה שנצא נגדכם בחרף חרה כאשר יצא הרשב"א נגד כל מדינות פרבונצי' אבן אם יפייסו להרב הגדול הן כמסון להחזיר לו דמי הוצאתו ובושחו ופוגמו או נתירם מן החרם שבכנופיה, והשומעים לדברינו ישכן בטח, כ"ד המאורות הגדולים דר' ארצות.

חתימת ידיהם כבר נרמזו למעלה.

כתב ההראה מרוזני קציני ראשי קהלות ראשיות יצ"י .
מי ששיכן את שמו בבית עולמים, הוא ישכין ביניכם, אהבה ואחווה לאורך

ימים, עד עמוד הכהן לאורים וחומים, אתם האלופים ראשי ומנהיגי ויחיד הקהלה דק"ק אמשטרדם. הרב הגדול המופלג נ"י פ"ה כמוהד"ר דוד אב"ד ור"מ שלכם נגש לפנינו באנחה במרירה ושברון מתניו ברמעות שליש בוכה ומככה אחרי עמו על העלבון הגדול והנורא אשר איזה אנשים מקצה מחניכם המקוצים שבכם מלעיבים אותו ומסדקים (?) כל דעתם מעשים אשר לא נעשו תחת השמש, ומעולם לא עלה על דעת שום אדם לחשוב מחשבת פגול וזרה כזו וכ"ש להפך זממו ולהוציא מחשבתו הרעה אל הפועל, איך אנשי בליעל יצאו נצבים בקומה וקופה והרפיסו בדפוס כתבי שמנה ואון דברי שוא ומרוחים אשר לא שמעם און מעולם ואין להוציא משפה ולחץ על הפחות שבישראל, ואף כי על גדול כמותו ירבה בישראל אשר מעורו מוחזק ומושלם, ומחזק בתורה ובחסידות כי אחד מגדולי ישראל, וק"ו בנו של ק"ו להרים יד כמופלג וגדול כזה, ולעשות רשע ופשע כזה להרפים בעט על צדיק עתק, אוי לאזנים שכך שומעות, לא יאומן כי יסופר שרבים וכן שלמים מתיככם יודעים ומרגישים ברשעת הרשעים ולא מיחו, הנה פליאה דעת נשגבה לא נוכל לידע ולירד לסוף דעתכם, ולולי שכבר יצאו כתבים שונים מן מעלת כ"ת אל רוזני קציני מנהיגי ד' ארצות בצירוף כבוד המאורות הגדולים המופלגים מורי צדק דד"א דברי בקשה לשבר זרוע רמה של מתנגדי הרב הנ"ל מוצאי דבה יסברו פיהם, לא היינו מעולם על דעתנו להאמין דברים זרים ושערוריה כאלה, השתוממנו על המראה פני להבים פנינו ואמרנו שעל אלה לא התנקם נפשנו עם כבוד שאר קהלות ראשיות שבכל הפוצות ישראל, אשר בוודאי יתמרמו על המעשה ויתבעו ביקריה דת"ח גדול הנ"ל, ע"כ קמנו ונתעוררנו לעורר את רוס מעכ"ת בהתעוררות נמרץ, אם אמה נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל שהרפיסו עתק לשונם ולעג שפתיים ועדיין לא יצאו לאויר העולם והנה הם באמתחותיהם אזי ידנו מעכ"ת כתבי עמל ואון הנרפסים ההם בדין שרפה ויזורים על פני המים שלא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם, ועל המעשה אשר זממו ועשו יהיו מוחרמים בכל הומרות חרם עד שיקבלו דינם לפני כבוד שלשה רבנים גדולים דק"ק פראנקפורט ורק"ק המבורג וק"ק ווירמס בנידון הרפסות כתבי און הנ"ל, ואם עשו כאשר זממו לעשות ויצא סכעס בעולם ונשתלח במקום אמשטרדם וחוצה כדי לבזות אקיון של הרב הגדול הנ"ל הרי הם ארורים לה' אלהי ישראל ורבינו כהם כל האלות הכתובים בטשנה תורה, והחרמות של יבין ואשר החרטו כל גאוני ארצות עליהם ועל כל אשר עמהם בקושרים ובעצתם הרעה ועל כל הרואים שביק אמשטרדם ובולמים פיהם כלטחות כשם ומלבמל מעשיהם, ואתם הדבקים בה' אלהי ישראל מחויבים להחזיקם בחרמות ושטות וארורים הנ"ל, ולא יבזו בשמות ישראל עד עומדין לדין עם הרב יצ"ו ויקיימו מה שיפסק ביניהם זו ואין צריך לומר זו שהרשות להרב הגדול הנ"ל להביא דברינו אלה ושאר דברי הגאונים וראשי הקהלות לבית הדפוס להדפיס דברים כהוויתן, ולפזרם בכל תפוצות ישראל, כדי שכל אחד מישראל אשר יבא לידו איזה רשימה מאיתן דברים שנדפסו הדפוס אנשי בליעל הנ"ל יקדענו וישליכם אל האח ועל כבוד ראשי ורבנים שבקהלות אשר המצא ימצא שמה מהדברים הרעים המאומין ההם כצוה קעברו לצוות לדונם בשרפה ולהכריז בפומבי על הפושעים הנ"ל שמתא ונידוי וחרם הנ"ל ולמזות תמיד יתגרום הקללות ושטות הנ"ל עד שיעמדו לדין עם הרב ויקבלו דינם הקשה, ואם חצי וחלילה לא ינהגו מב"ת ברשעים הנ"ל הכדלות

והפרשות הנ"ל וישאו להם פנים בשום ענין, אזי התגלגלי למפרט (צ"ל למפרע) שיד השרים והסגנים במעל הזה בראשונה. ככן ידעו מבי"ת נאמנה שכל חכמי ישראל בכל תפוצות ישראל בגולה יקנאו קנאת ה' צבאות וישלחו ככם נחשים צפעונים אשר אין להם לחש חזיה דרבנן דלית ביה אסותא ויגזרו. אומר להרפים ככל הדפוסים התרמות ושמתות ונידוים וארורים לארר אתכם ולקלל אהכם ככל בתי כנסיות שכל תפוצות ישראל וכאשר נעשה בימי הרשב"א כפדינת פרובינציה ומוכיח לאדם אחר חן ימצא, אהובינו תנו כבוד לה אלהי ישראל והכניסו דברינו אלה להשקיט להשתיק הריב הנ"ל להכריח את מתנגדי הרב הנ"ל לציית דין ולקבל דין כדי שלא ישאר אפילו רשימה קטנה מן החרון האף הגדול הזה וידעו כי"ת נאמנה שנפנה מכל עסקינו ולא נעסוק אנחנו וכל עדת בני ישראל כי אם בכם בנפשנו ובמאורנו עד שדינו יד כל הארצות קציני ורבני ד"א מניעים לעשות מעשים אשר לא נשמע מעולם בשום קהלה, וכתב זה הוא ההראה מפורסמת במעב"ת על כל הדברים הנ"ל שאין עונשים אלא מזהירין ולשומעים יוגעם ועליהם תבא ברכה טוב, כ"ד האלופים רווני קציני ראשי קהלות ד' ארצות יצ"ו.

חתימותיהם כבר הובאו למעלה בדפים הקודמים.

כתב ביטול על איזה אנשים שהמעו קצת אלופי מנהיגי ק"ק פוזנא.

מלתא כבר אמורה ויצאה מאתנו מוטעה דרך תשובה על הכתבים הנדפסים באמשטרדם מלאים שמץ ורופי, גם בעסק חרמות מגאונים ורבני כל מדינות פולין, ובהיום עבר עלינו איש קדוש הרב הגדול מוהר"ר דוד יצ"ו דרך חזרה לטוב לביתו, ולקחנו הכתבים המודפסים הנ"ל, והיה לנו עם הרב הנ"ל תוכחה מגולה, וראינו בהתנצלותו דבריו דברי אמת וצדק, גם הוציא כתב יד מהגאון מוהר"ר יצחק אכזהב גר"ו שמעיד על כל הזלזולים ושפיכת דמים הנעשה להרב הנ"ל שמה, ושהוא מקום דלית דין ולית דין, ואנשי מריבה עם הרב הנ"ל הם ריקים ופוחזים, ותעורר לבב כל ישראל שיקנאו קנאה לגקום שפיכות דם של ת"ח הגדול בכל מקומות ישראל, ובאם שיצא חתימתו על איזה כתב שהוא נגד כבוד הרב הנ"ל הוא מויה, כי נשבע על דעת רבים שאין לו התרה שלא בא על החתום מעולם, ולא יבוא על החתום לעולם שהוא נגד כבוד הרב יצ"ו עכ"ל, ובכתב המודפס לפי דבריהם הוא חתום עליו, והוא דבר והיפוכו, גם הראה לנו בתי דינים הרבנים בלובלין ובווילנא מדינים מומחים תופשי ישיבות והעדים מפורסמים לאנשים חשובים, ושם נאמר שעשו כרוז ברמה בבה"כ על הרב הגדול על שסירב נגדיהם, ודבר כזה לא נשמע מיום הוסדה הארץ, ולא עוד אלא אפילו גזרו בכרוז הנ"ל ברבים שלא יותן להרב שום כ"ד ושלא ילך השמש בשליחות של הרב כלל, גם שלח הרב שני אנשים בעלי תורה להתרות בהם שיתנו לו ב"ד בשר, גם שלא יעשו לו שום בויון עד אשר מקדם יבואו בפני שלשה אנשים בשרים והם יעיינו ויפקחו ביניהם הרין עם מי ולא אבו שמוע, ודברים כאילו הם סותרים כל כתבי המודפסים ובהנה דבות, והאחרון הכביר איך לא ייראו מפני ה' ובני אדם להרפים כתבים כאלה מלאים שמץ ורופי ולפורם בכל תפוצות ישראל בזיונות גדולות על ת"ח גדול המוחזק לנו ולכל בני דורינו ולכל חכמי מדינתנו גדולי עולם לאיש גדול ות"ח גדול, ככן נבהלנו

עד מאד ונחמנו על הכחב ההוא אשר יצא מאתנו מומעה, כי אלו ידענו מקודם כל זה לא היינו חוחמים ולא היינו צריכים לבטלו כי הוא בטל, כי מי יוכל להקל במה שעשו כל הגאונים הרבנים שבמדינתנו ושאר מדינות, והם שלא להזכיר כתב ההוא כלל, אדרבא עצתנו היא נכונה, מאחר שראינו יד הרב הגדול הנ"ל מנועד מכל קמט ומחלוקת מאז ועתה, והוא חוזר לכיתו לשלום, המו ראשיכ"ם לשלום עמו כי תדעו נאמנה שאין אתם מריבים עמו, כי אם עם כל הגאונים ורבנים שבתפוצות ישראל ורוזני ארצות יצ"ו, וכל רוק ושינוף שאתם זורקים על בגדיו אינם מטנפים אפילו שולי בגדיו כי איש קדוש הוא ונכבד מאד במדינתנו, ואין מופת גדול מזה שנתחתן עחה מקרוב עם גדולי ייחוסי לפני הארץ בקהילתנו יצ"ו בעושר וכבוד, וע"ר הדפסת הכתבים הנ"ל שומו שמים על זאת יספרו הסופרים בתמרורים אשר נעשה גזיפה גדולה להרב הגדול וכדי בזיון וקצף אשר נשמע מקצה ארץ ועד קצה ארץ תחת כל השמים, ועל זאת יזלו כל העינים מים, וכוודאי גאוני ארץ וקציני ארץ יכירו וידעו כדת מה לעשות ולבער הכתבים מן הארץ שיהא בכל יראה ובכל ימצא וכי הלכרו במצורת החרם, ולהשומע לעצת הכמים יונעם, כ"ד אלופי קציני רוזני ראשי ומנהיגי ק"ק פוזנן יע"א, היום יום ד' ס"ז מנחם מד"ח לפ"ק, פה ק"ק פוזנן יצ"ו.

נאום יהונתן בל"א הר"ר משה כ"ץ וצ"ל פ"ה.
 " משה יהודא ועלקי בלא"א מוהר"ר אליעזר ליפמן ז"ל היילפרן.
 " שמואל סג"ל בן לא"א הר"ר יוסף ז"ל צורף י.
 " יחיאל איבל במהר"ר נפתלי הירץ ולה"ה.
 " עקיבא בן לא"א מוהר"ר משה וצ"ל.
 " יעקב רופא בלא"א ס"ו החסיד מוהר"ר יהודא ליב רופא וצ"ל.
 " אלצפן בן מוהר"ר אברהם משה כ"ץ וצ"ל.
 " פנחס בלא"א מוהר"ר וואלף ר' אברלש ולה"ה אויערבך.

